Leto V., štev. 104 | Ljubljana, četrtek, 1. maja 1924 | Poštnina pavšalirana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20·— Din
za inozemstvo 30·— „
neobvezno

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 2.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Radi praznika 1. maja izide prihodnja številka «Jutra» šele v soboto zjutraj.

Ljubljana, 30. aprila.

Stjepan Radić objavlja službeno v svojem «Slobodnem Domu», da je postavil v Sloveniji svojega oficijelnega političnega agenta gosp. Albina Prepeluha ter se ž njim dogovoril glede nastopa pri bodočih skupščinskih volitvah. S to objavo pričenja torej gosp. Radić svoj novi volilni pohod v naše kraje. Volilni boj v naših krajih obeta postati velezanimiv in poučen. Pograbila se bodeta dva švindlarska programa, tolkla se bosta dva demagoga: klerikalni in radićevski. Oba špekulirata na najprimitivnejše instinkte mase. Nesporno je Radić po svojih «idejah» jačji: on obeta republiko brez davkov, šol, vojaštva, obljublja seljaku, da bo postal «gospod», delavcu, da mu bo dal tovarne, «učena gospoda» bo pa za šribarje. Klerikalci mu niso dorasli. V svoji tajni agitaciji so sicer ravno tako naivno nesramni, toda javno so, radi drugih političnih računov in radi obzirov do katoliške hierarhije, vendarle ostali daleč za Radićem. Sedaj se pripravlja veliki mojster političnega šarlatanstva, da zajaha svoje ljube zaveznike in doprinese dokaz, da uspehi klerikalne demagogije pri nas še niso popolnoma izcrpali ljudske nezavednosti in politične nezrelosti. SLS sama pa bo imela sedaj dovolj posla, da se izmota iz prekarne situacije, v katero so jo zajahali njeni voditelji s tem, da so se več kot celo leto v Zagrebu bratili in objemali z radićevci. Kako naj sedaj klerikalni volilci razumejo, da je njim naenkrat zabranjeno oboževati in podpirati Radića, ki so ga s tako visoko častjo kovali v deveta nebesa sam dr. Korošec, dr. Brejc in vsi drugi klerikalni voditelji. Izrek: «Quod licet Jovi, non licet bovi» v tem slučaju vendar ne bo mogel priti do veljave . . .

Še v hujši procep, kakor SLS, pa pride z nastopom radićevskega Prepeluha v Sloveniji SKS. S pomočjo demokratov ustanovljena samostojna kmetijska stranka je imela nalogo iztrgati slovenskega kmeta iz objema klerikalizma ter demagogije in ustvariti na naših kmetih predpogoje za svoboden kulturni in gospodarski napredek. Lepo zasnovana in v začetku med našim podeželskim ljudstvom zelo privlačna misel kmečke samostojnosti in neodvisnosti pa je po zaslugi in po pozidavanju voditeljev SKS žalibog bolj in bolj propadala. Mesto da bi korakala SKS v veliki fronti skupaj z drugimi naprednimi strankami v Sloveniji proti skupnemu sovražniku, klerikalizmu, so takozvani ljubljanski zeleni generali z zvijačami in hujskarijami bolj in bolj oddaljevali samostojne kmete po deželi od napredne misli, ki daje ves temelj kmečki samostojnosti ter zavajali SKS na politične poti, ki so služile samo še osebnim interesom klike, katera si je pri SKS v Ljubljani znala osvojiti vodilno mesto. Brez sistematičnega kulturnega, gospodarskega in političnega dela, brez smisla za organizacijo in napredek, so zeleni generali prepuščali pristaše SKS na deželi svoji usodi brez zaščite in zaslombe pred klerikalci, sami pa so po ljubljanskih kavarnah in pisarnah delali veliko politiko. Zadnji sunek SKS je prizadejal gosp. Pucelj, ki se je nekaj časa kakor veša zaletaval sedaj sem, sedaj tja, dokler ni priklopil slovenskih samostojnežev srbskim zemljoradnikom, katerih program čisto nič ne odgovarja potrebam našega kmeta.

V kako zagato je na koncu konca prišlo vodstvo SKS, dokazuje dejstvo, da se je gosp. Pucelj odločil za prihodnje volitve iskati pomoči pri Radiću. O zvezi SKS so razpravljali že na zadnji seji ožjega načelstva SKS, kjer gosp. Pucelj ni mogel prodreti z radićevstvom. Na Dunaj je bil poslan k Radiću poseben emisar SKS, ki naj bi to zvezo izposloval, zadnje tedne pa so ljubljanski kolovodje SKS aranžirali več okrajnih sestankov zaupnikov SKS, da jih pridobe za vstop v radićevstvo. Zavednost samostojnih kmetov, njih narodna in državna zavest, je bila jačja kot zgovornost in zapletljivost agentov ljubljanskih zelenih generalov in zato je nakana, spraviti SKS k Radiću, menda po vseh okrajih prodadla, četudi vodstvo SKS še ni opustilo tega političnega načrta.

Po razglasitvi Radića, da je v Sloveniji gosp. Prepeluh njegov emisar, so sedaj padle v vodo zadnje nade g. Pucelja, da reši svoj mandat. Decimiran pri zadnjih volitvah, diskreditiran po političnih neuspehih, oslonjen na mrtvo in neaktivno organizacijo, je sedaj dobil za svojo vsiljivost še — od Radića po glavi.

Z radićevskim poskusom je doživela njegova politika tudi svoj moraličen krah.

Normalen razvoj krize

POMEN JOVANOVIĆEVE IN BAKIĆEVE AVDIJENCE. — KAJ SE PRIČAKUJE OD RADIĆEVEGA DANAŠNJEGA PROGLASA. — SOBOTNA SEJA NARODNE SKUPŠČINE.

Beograd, 30. aprila. p. Sinočnja avdijenca predsednika Narodne skupščine Ljube Jovanovića je vzbudila mnogo pozornosti. Danes dopoldne je Pašić, ki se je ponoči vrnil v Beograd imel z gosp. Jovanovićem daljše konferenco, po kateri se je raznesla vest, da je bil min. predsednik poklican v dvor in da je neposredno pričakovati odločilnih ukrepov krone. Ta vest ni točna in gre za pomoto v imenu. V avdijenco je bil namreč pozvan za popoldne II. podpredsednik Narodne skupščine Ljuba Bakić, ki je ostal pri kralju od 17. do 18.30. Podpredsednik Bakić je povsem soglašal s stališčem predsednika skupščine Jovanovića da je parlament pod sedanjimi okolnostmi dela nezmožen ter je kralju tudi s svoje strani obrazložil potrebo volilne nacionalne koalicije Pašić-Pribičević.

Po vseh dosedanjih konzultacijah krone z zastopniki posameznih strank je ostal torej rezultat vedno isti, t. j. da se s sedanjo Narodno skupščino ne more delati in da je treba iti na volitve.

Vprašanje ali bodo na konzultacijo pozvani tudi zastopniki Radićeve stranke je v bistvu odvisno od proglasa HRSS, ki izide jutri. Kakor izvem je Ljuba Jovanović v popolnem sporazumu z vlado svetoval kroni naj povabi tudi radičevce, ako se bo iz proglasa videlo, ali je HRSS opustila svoj republikanski in federalistični program in ali je izpremenila kaj v svojem stališču napram narodnemu jedinstvu.

Verjetno je, da odločitev krone v soboto, ko se sestane Narodna skupščina še ne bo izvršena. Zato bo na tej seji prečitano pismo o demisiji Pašić-Pribičevićeve vlade ter bo zasedanje znova odgodeno do rešitve krize.

Na nocojšnji seji min. sveta je bilo soglasno ugotovljeno, da se situacija razvija normalno in povoljno za nacionalno koalicijo.

Opozicija v skrbeh radi Radića

INTERVENCIJA G. DAVIDOVIČA V ZAGREBU.

Beograd, 30. aprila. p. Politična javnost z veliko napetostjo pričakuje rezultate jutrišnje zagrebške seje HRSS in zlasti proglasa radičevcev, ki je za jutri naznanjen. Vsebina tega proglasa bo v marsikaterem oziru merodajna za nadaljnji razvoj političnih dogodkov ter zlasti za politiko opozicionalnega bloka. Medtem ko so zadnje dni kurzirale zelo optimistične vesti o novem Radićevem manifestu ter se je trdilo, da bo Radić «priznal» monarhijo, dinastijo ter jedinstvo, so danes dospela iz Zagreba poročila, ki navdajajo voditelje opozicijskega bloka z veliko skrbjo. Ve se, da bi Radičevo vztrajanje na dosedanjem programu na mah podrlo vse upe in nade opozicionalnih skupin. G. Davidović je že včeraj dal v Zagrebu intervenirati naj radičevci koncipirajo svoj proglas v kar najbolj zmernem in pomirljivem tonu. Ta intervencija ni bila uspešna in zatrjuje se, da HRSS vztraja pri svojih separatističnih načelih ter ponovno poudarja tudi «samoodločbo Hrvatov». Opozicionalni šefi so zato sklenili poslati v Zagreb posebnega odposlanca, ki bi naj v zadnjem hipu poskusil odvrniti pretečo zlo. V to svrho je bil odrejen posl. Gjoka Popović, ki je imel popoldne razgovore z Davidovičem in drjem. Koroščem nakar se je zvečer odpeljal v Zagreb.

V krogih opozicije vlada danes posebno deprimirano razpoloženje.

USTANAVLJANJE «MACEDONSKE STRANKE».

Beograd, 30. aprila. r. Kakor doznava Vaš dopisnik, se je ponovno načelo vprašanje osnovanja macedonske stranke. Akcijo vodijo v glavnem demokratski disidenti Trajko Arsić, Gligorije Anastasijević, Dmitrije Trajković in Rista Nastović. To akcijo podpirajo radikali z namenom, da bi pri volitvah preprečili radičevsko listo v Macedoniji.

Seja ministrskega sveta

NAŠA UDELEŽBA NA UMETNIŠKI RAZSTAVI V PARIZU. — VPRAŠANJE URADNIŠKIH DODATKOV.

Beograd, 30. aprila. p. Nocoj od 17. do 20.30 se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri se je najprej vršila razprava o političnem položaju. Ugotovljeno je bilo, da se situacija razvija normalno in da so vsi dogodki potrdili mišljenje vlade, da je treba razpisati nove volitve.

Nato je bilo rešenih nekaj večjih in manjših ministrskih zadev. Odobren je bil kredit 10 milijonov dinarjev za umetniško razstavo v Parizu, katere se bo udeležila tudi naša država. Ministrstvo prosvete sestavi odbor umetnikov in strokovnjakov, ki bodo organizirali naše sodelovanje na tej razstavi, da bo naša država dekorativno in narodno umetniško dostojno zastopana. (Češkoslovaška je v to svrho določila 65 milijonov Kč.)

Po predlogu demokratskih ministrov se je sprožilo vprašanje izplačila razlike doklad za državne uradnike za čas od 1. oktobra 1923 do 1. maja 1924. Ministrski svet je o tem razpravljal ter se je povdarjala potreba, da se po čl. 29. uredbe o novih draginjskih dokladah ta razlika čimprej obračuna in izplača urednikom. Po izplačilu novih draginjskih doklad dne 1. maja bo finančno ministrstvo šele moglo ugotoviti popolni finančni efekt novih doklad ter koliko bo znašala potreba za izplačilo razlike od 1. oktobra do 1. maja. Vlada bo o izplačilu razlike sklepala v smislu svojih prejšnjih odlokov ter potem izdala posebno uredbo, kakor je «Jutro» to že javilo.

ZA ZNIŽANJE ŽELEZNIŠKIH TARIFOV.

Beograd, 30. aprila. p. Trgovinski minister dr. Krizman je zahteval pri prometnem ministru znižanje železniške tarife za prevoz posameznih industrijskih in konzumnih predmetov. Kot primer je navedel, da stane prevoz enega vagona moke iz Beograda do Splita 5.000 Din, prevoz enega vagona moke iz Barija v Italiji po morju do Splita pa samo 350 Din. Na ta način se favorizira italijanska industrija.

SKLICANJE DRŽAVNEGA TARIFNEGA ODBORA.

Beograd, 30. aprila. p. Prometni minister je sklenil, da skliče državni tarifni odbor.

RAZPUST KULTURBUNDA.

Beograd, 30. aprila. r. Ker niso našle oblasti pri zapiranju prostorov «Kulturbunda» v posameznih krajih niti korespondence, niti denarja, se misli, da so Nemci korespondenco sežgali, denar pa spravili na varna mesta. Oblasti uvedejo preiskavo.

Beograd, 30. aprila. p. Danes je posetil ministra za notranje stvari dr. Srskića predsednik nemškega kluba dr. Kraft. Protestiral je proti temu, da so Srnaoci razbili zborovanje nemške stranke v Novem Vrbasu. Minister je odgovoril, da bo ukrenil najstrožje korake, čim dobi potrebne informacije.

NINČIĆ NA POVRATKU.

Trst, 30. aprila, e. Jugoslovanski zunanji minister se je na povratku iz Francije danes ob 10. peljal skozi Trst.

REPARACIJSKI SPORAZUM Z NEMČIJO.

Beograd, 30. aprila p. Reparacijska komisija je zahtevala od naše vlade izpremembo treh točk Kunze-Rybařevega sporazuma. Ker so te izpremembe zelo neznatne, je vlada nocoj te zpremembe sprejela in izdala naredbo naši reparacijski delegaciji v Parizu, da jih izvrši.

ITALIJANSKI MINISTRSKI SVET.

Rim, 30. aprila l. Danes ob 10. dopoldne se je vršila pod presedstvom Mussolinija seja ministrskega sveta. — Predsednik je sporočil, da je general Diaz iz zdravstvenih ozirov odstopil iz vojnega ministrstva ter mu izrekel v svojem in v imenu vlade prisrčne čestitke. Na Mussolinijev predlog bo general Diaz imenovan za podpredsednika posvetovalnega odbora vrhovne obrambne komisije.

Rim, 30. aprila. l. Danes je bilo sklenjeno ustanoviti posebno prometno ministrstvo, kateremu bodo dodeljene pošte, komisarijat za trgovino in industrijo in železniška uprava. Za novega ministra bo imenovan poslanec Ciani.

Italijanski bojkot proti Jugoslovenom!

NEČUVENA NAREDBA ITALIJANSKE VLADE.

Split, 30. aprila, p. Med prebivalstvom naših pristanišč je zavladalo veliko ogorčenje radi bojkota, ki ga italijanske ladje izvajajo napram našim ljudem v dalmatinskih lukah. Kakor se je razodelo, je italijanska vlada te dni vsem svojim konzulom v Dalmaciji izdala naredbo, da se italijanskim ladjam, ki prihajajo v jadranska pristanišča, sporoči, naj uporabljajo za dela samo italijanske državljane, kar velja posebno tudi za italijanske spediterje. Čuden je ta način pojmovanja reciprocitete s strani Italijanov, ki po mirovni pogodbi uživajo ista prava in dolžnosti na našem teritoriju, kakor naši državljani. Čudno je dalje, da Italijani tako javno bojkotirajo naše državljane na našem ozemlju. Prebivalstvo zahteva takojšnje intervencije naše vlade v Rimu, odnosno da se proti temu nekorektnemu obnašanju izvršijo primerne represalije.

Akcija za proporc v Angliji

VAŽNA KONFERENCA LIBERALNE STRANKE. — VEDNO BOLJ NEVZDRŽNA POZICIJA MACDONALDOVE VLADE.

London, 30. aprila, h. Nocoj se je sestala konferenca liberalne stranke. Kakor doznava «Standard» iz liberalnih krogov, sta na tem sestanku Lloyd George in Asquith imela energične govore in bo strankino vodstvo poskušalo stranko privesti do tega, da stavi Macdonaldovi vladi jasno formulirane in nujne zahteve. V prvi vrsti naj se zahteva, da **Asquith in Lloyd Georgejev predlog o proporcijonalni volilni pravici prihodnji petek pasira parlament.** Da bi bilo to izvedljivo, potrebuje stranka vladne podpore. Liberalci so mnenja, da bi mogli pri bodočih volitvah svoje pozicije zelo ojačiti, če se uvede proporcijonalna volilna pravica. Macdonald sam nasprotuje temu, toda v socijalistični stranki ima ta misel mnogo pristašev. Liberalci morejo vladi pri najrazličnejših prilikah delati nove težkoče in glasujejo z vlado le tedaj, če odgovarjajo vsakokratni predlogi liberalnemu programu. V ostalem želijo, da se posvetovanja vrše čim hitreje, ker morajo liberalci na ta način svojim volilcem dokazati, da stranka dosega resničen napredek.

ZAČETEK BUDŽETNE DEBATE.

London, 30. aprila, h. Danes je otvoril sir Robert Horne v spodnji zbornici budžetno debato z izjavo, da je smatrati budžet kot izrazit volilni budžet. Omenil je dalje, da je včeraj poslanec delavske stranke Kirkwood rekel, da je delavska stranka, če njeni nasprotniki to želijo, vedno pripravljena za nove volitve. Opozicija in posebno konzervativna stranka bi bila vsak trenutek pripravljena s posebnim veseljem porabiti to priložnst, če bi ji jo vlada dala. Glede tega naj se delavska vlada ne udaja niti najmanjšim iluzijam. Kljub temu, da gre za prvi budžet socijalistične vlade, je Horne mnenja, da ga nikdo ne more označiti za socijalistični budžet.

London, 30. aprila, j. V včerajšnjem kabinetnem svetu sklenjeni kompromis o zaščitnih carinah, ki ostanejo do 1. avgusta 1924. v veljavi, je bil sklenjen le z ozirom na možnost skorajšnjih volitev. Konservativni «Daily Telegraph» izjavlja, da so vprašanja, ki so se včeraj razpravljala v vladnih kuloarjih glasila tako, kakor da ta budžet naznanja nove volitve. Kompromis sam dela tudi delavski vladi v lastnem taboru precej težkoč. Več članov strokovnih organizacij je izreklo zakladnemu kancelarju svoje pomisleke glede včerajšnjih sklepov. Tudi liberalna stranka je danes razpravljala o teh vprašanjih.

Nove ponudbe za posojilo Jugoslaviji

Beograd, 30. aprila, p. Naša vlada je dobila več ponudb za sklepanje inozemskih posojil za zgradbo železnic v naši državi. Tako je italijanski konzorcij pri Banca Commerciale Italiana di Roma ponudila naši vladi posojilo preko 400 milijonov lir za zgradbo železniške proge Kragujevac-Skoplje in menda tudi na Jadransko morje. Došla je tudi resna ponudba velikega angleškega konzorcija, za katerim stoji velika tovarna jekla Armstrong, ki ponuja naši vladi nad 2 milijardi dinarjev. Italijani ponujajo gotov denar, Angleži pa materijal in le del v gotovini.

Izvedba ekspertnih predlogov

Pariz, 30. aprila. s. Reparacijska komisija je sklenila takoj ustanoviti organizacijski odbor za nemško železniško družbo, kakor ga predvideva poročilo strokovnjakov in je zaprosila Acwortha in Lefevrea, da se osebno udeležita dela. Komisija je dalje določila, da naj pripada Kindresley, ravnatelj angleške banke, odboru za organizacijo nemške emisijske banke. Deschamps, predsednik trgovske zbornice v Lilleu in industrijalec cdr. Pirelli sta imenovana za člana odbora za industrijske obligacije.

Pariz, 30. aprila. h. Iz Washingtona poročajo, da so imeli general Dawes kakor tudi oba ostala ameriška strokovnjaka Young in Robinson daljši razgovor s predsednikom Coolidgem in ministroma Hughesom in Melonom. Strokovnjaka sta po tej konferenci odklonila novinarjem vsako izjavo.

Rim, 30. aprila. h. V rimskih krogih se potrjuje, da se bo vršila konferenca med Mussolinijem in belgijskima ministroma Theunisom in Hymansom dne 19. in 20. maja v Milanu.

JUGOSLOVENSKI TOBAK NA ČEŠKEM.

Beograd, 30. aprila. r. Naša monopolska uprava se pogaja s Češkoslovaško za odkup večje količine tobaka. S prvo pošiljatvijo 200.000 kg tobaka so Čehi popolnoma zadovoljni ter so sklenili, da bodo v bodoče naročali tobak v Jugoslaviji.

NOVA REVOLUCIJA V AMERIKI.

New York, 30. aprila. j. Iz Kube poročajo, da je izbruhnilo na otoku revolucijonarno gibanje, ki je imelo za posledico deloma krvave boje. Župan mesta Santiaga je bil baje od upornikov umorjen.

Viljem zopet politizira

Izzivajoča brzojavka ob Helfferichovi smrti.

Mancheim, 30. aprila. j. Danes popoldne je bilo z veliko svečanostjo upepeljeno truplo dr. Helffericha in njegove matere. V imenu državne vlade je govoril finančni minister dr. Luther. Po nagovoru zastopnikov bavarske vlade in pristašev nemške nacionalne stranke so bili zemeljski ostanki izročeni plamenom. Tudi bivši cesar je poslal venec. Istočasno je poslal vdovi dr. Helffericha brzojavno sožalje. Viljem nastopa s to brzojavko v važnem političnem vprašanju prvič po prevratu pred javnostjo. V brzojavki naglaša namreč bogato znanje in odločnost dr. Helffericha, čigar življenska naloga je bila osvoboditev Nemčije laži versailleskega miru in pritiska protinarodnega časopisja. (Takšno je po Viljemovem mnenju vse današnje nemško časopisje razun nacijonalističnega. Op. ured.)

Težkoče dunajske borze

Dunaj, 30. aprila. s. Od zadnje katastrofe vsled padca francoskega franka, ki je v Avstriji močno zadela tudi efekt ni trg, si dunajska borza še vedno ni mogla opomoči. Bančni sindikat, ki je uvedel podporno akcijo, je sicer katastrofo zaenkrat preprečil, vendar pa je čuti pritožbe, da akcija ni bila uvedena dovolj energično. Vsled tega vlada na borzi prejkoslej neka mlačnost. Na današnjem zborovanju bančnih zastopnikov so se čule pritožbe, da je več češkoslovaških zavodov in tvrdk v Pragi pričelo javen boj proti dunajskim cenam, očividno z namenom, da konkurira z dunajsko borzo in postavi Prago v ospredje. Govori se že delj časa tudi o tem, da je treba smatrati zadnjo katastrofo vsled padca francoskega franka v Avstriji za boj med starim in novim kapitalom t. j. med hišo Rotschilda in Bonela. Zdi se, da bo v prihodnjih dneh padla odločitev, kdo izmed obeh interesentov bo zmagal.

HILENDAR REŠEN.

Beograd, 30. aprila. p. Ministrstvo za zunanje stvari je dobilo obvestilo, da je samostan Hilendar rešen in da škoda po požaru ni posebno velika. Dragocena biblioteka je ostala nepoškodovana.

OTVORITEV OLIMPIJADE.

Pariz, 30. aprila. j. Olimpijske igre se oficijelno prično v nedeljo dne 4. maja z rugby-tekmo med Francijo in Rumunijo. Rumunsko moštvo še ni prispelo v Pariz.

Papež nad posvetno oblastjo

Iz knjige «Katoliška cerkev v zrcalu zgodovine». — Češki spisal prof. Ant. Šilha.

Papež si polagoma utrjuje svojo politično oblast in, ko ga ogrožajo njegovi nasprotniki, zlasti razbojniški Normani, ki so na Siciliji in v južni Italiji ustanovili svoje gospodstvo ter hoteli odtod vladati tudi srednji Italiji, in ko silijo tudi Langobardi od severa proti Rimu, najde papež mogočnega zaščitnika v frankovskem vladarju Karlu Velikem, obnavlja vsaj formalno stari rimski imperij in Karla Velikega krona za rimskega cesarja. Toda že l. 875., ko podeljuje njegov naslednik Janez VIII. cesarsko krono Karlu Golemu, da to z rezervo, da pripada rimskemu papežu odločitev v spornih zadevah o nasledništvu v cesarski rodbini.

Rimski papeži smatrajo odslej za svojo pravico, voliti kogarkoli za rimskega cesarja in obenem odstavljati nevrednega. Po razdelitvi frankovske države postanejo dediči cesarske krone nemški vladarji in kakor je bila prej cerkev podrejena carigrajskemu vladarju, tako je sedaj posvetna oblast podrejena cerkvi. Vsa zahodna in rodnja Evropa se klanja volji Kristusovega namestnika v Rimu, le vzhodna grška država se izmotava iz njegove moči.

Dokaz, da stoji papež nad posvetno oblastjo, je podalo papeštvo koncem 11. stoletja za časa papeža Gregorja VII. Leta odstavlja nemškega kralja Heinricha IV. in temu ne preostaja, če hoče rešiti svoj prestol, ničesa drugega, kot da se spokorno vda papežu. Canossa, ki je videla ponižanje tega ošabnega vladarja, je bila v svarilo vsem, ki so hoteli pozneje nasprotovati papežu.

Gregor VII. je poskrbel za to, da se je cerkev popolnoma osvobodila vpliva posvetnih vladarjev. Vzel jim je pravico nastavljati škofe, opate in druge dostojanstvenike, podredil je duhovništvo cerkvenim sodiščem, organiziral je duhovništvo po vsem krščanskem svetu v trdno tvorbo, ga odločil z uvedbo celibata in enotnega bogoslužnega jezika (latinskega) od občanskega življenja ter tako iz njega ustvaril internacijonalo, ki je bila država v državi ter je vedno in v vseh okoliščinah branila interese svojega rimskega gospodarja.

Bogastvo, s katerim je že takrat cerkev vladala, bogati samostani, ki so dobili velika posestva od samih vladarjev, davek, ki so ga plačevali narodi v Rim — vse to je utrjevalo moč papeštva in cerkve napram posvetnim vladarjem. V Franciji si prilašča koncem tisočletja duhovništvo eno tretjino zemlje, nekoč cerkveni dostojanstveniki so sedaj obenem resnični posvetni knezi, kakor n. pr. škofa v Mannheimu in Kölnu, ki odločata kot volilna kneza o usodi države in o tem, kdo naj bo njen vladar.

Prvi maj v Italiji

Z eno potezo peresa je fašistovska vlada odpravila proslavo 1. majnika in jo nadomestila s «proslavo dela», določeno za 21. april. Prošli 21. april je bil velikonočni ponedeljek in vsi italijanski delavci, fašisti ali ne, so seveda opustili delo. Eno najbolj trnjevih vprašanj je tako bilo letos v Italiji rešeno z vso eleganco, čeprav je sodeloval tudi dobrodošli slučaj.

Nastalo pa je sedaj vprašanje, kako preprečiti, da bi delavci praznovali tudi 1. maja. Glavni fašistovski «Popolo d' Italia» je objavil opominjevalni oklic, ki svari delavce, naj nikar ne drže križem rok na zabranjeni dan in naj respektirajo zakon, ki je določil, da je 1. maj giornata lavorativa, delavnik. Delavci, ki bi tega dne zapustili svoje delo, bodo zaradi subverzivnosti strogo kaznovani, in če bi odšli skupno, bi se smatralo, da je to generalna stavka. Razven kazni bi sledilo izpotje. Vsak poizkus stavke ali namiga bo zatrt z največjo energijo.

Italijanski socijalisti vedo, da se puške fašistovske milice nekam rado sprožijo. Zato so sklenili, da se podvržejo ukazu, da pa bodo mezdo za delo 1. maja vplačali v strankino blagajno. Tudi to je praktična in elegantna rešitev. Nam je seveda dovoljeno, da dvomimo, da bi zabrana proslave 1. maja pridobila fašistom novih pristašev med delavstvom. Ta prireditev je mednarodna in je v njej tudi dosti mistike. Ni baš razumno, če jo hočeš izgnati iz glav. V Cremoni se je šef tamošnjih fašistov poslanec Farinacci užaljeno pritožil v enem [illegible] zadnjih govorov, da je toliko članov fašistovskega delavskega sindikata izdalo nacijonalno stvar» in glasovalo za druge. Preveč delikatno je, da diraš v rite, in proti vetru ne smeš igrati klavirja.

Tega mnenja je tudi odlična francoska revija, iz katere jemljemo zgorajšnjo notico.

DRUŽABNI VEČER LJUBLJANSKIH DOBROVOLJCEV v četrtek ob 20. v veliki dvorani «Unione».

V petek ob 11. v vojašnici kralja Petra slovesna izročitev češkoslovaških odlikovanj desetorici dobrovoljcev. — Slovencev.

Sporazum glede Jube

Po daljšem času more vendarle beležiti Italija uspeh v svoji vnanji politiki; uspeh sicer ni velik, a končuje vendarle sporno zadevo v korist Italije.

Gre za deželo Jubo v vzhodni Afriki, ležečo med italijansko kolonijo Somali in britansko Vzhodno Afriko, s pristaniščem Kismayu. V znameniti londonski pogodbi iz l. 1915. je Anglija pristala na to, da prepusti Italijanom deželo Jubo kot kompenzacijo v slučaju, da se Nemčiji odvzamejo kolonije in razdelijo med zapadne velesile. Toda Angležem po kon čani vojni stvar ni šla od roke; zavlačevali so odstop Jube in se sklicevali na to, da je treba poprej novo mejo natančno določiti. Potem so pa komplicirali vprašanje Jube s tem, da so se postavili na stališče, da tudi Italija še ni odstopila Dodekaneza, to je dvanajstih otokov v Egejskem morju, ki jih ima zasedene od tripolitanske vojne l. 1911., in ki jih je, razen Rodosa, dolžna izročiti Grčiji. Italija se je na vso moč branila, priznati tako neprijetno zvezo med vprašanjem Jube in Dodekaneza, zato se zadeva ni mogla premakniti z mesta.

V zadnjih mesecih pa so pogajanja med Anglijo in Italijo vendarle ugodno napredovala in poroča se, da je sporazum tako rekoč gotov. V Londonu so ugodili italijanskemu stališču in sklenili urediti vprašanje Jube brez ozira na Dodekanez. Italija bo tedaj mogla nekoliko povečati svojo kolonialno posest, dasi pri tem ne bo dobila niti velike, niti bogate dežele.

Grški begunci

Znano je, da je vsled poraza v Mali Aziji pribežalo v evropsko Grčijo okrog 1,400.000 grških beguncev. Po mirovni pogodbi z Angoro si Turčija in Grčija medsebojno zamenjata prebivalstvo, tako da se izselijo vsi Grki iz Turčije z edino izjemo onih v Carigradu, Turki pa zapustijo Grčijo z edino izjemo zapadne Trakije. Stem je rečeno, da se begunci ne morejo vrniti nazaj v Malo Azijo, nasprotno, še novi prihajajo.

Problem naseliti te številne stotisoče in jim dati trajne eksistenčne pogoje, ni lahka stvar za razmeroma majhno, malo rodovitno državo. Za agrarno naseljevanje je najboljši teren v južni Makedoniji, kjer je največ rodovitne zemlje, in odkoder se izselujejo velike množine Turkov. Ker ima Južna Makedonija jugoslovansko prebivalstvo, je ta grška kolonizacija tudi naša zadeva.

Pred nedavnim je v Parizu v geografskem društvu dr. Doxiades, bivši minister za pomoč beguncev v Grčiji, referiral o delu begunske akcije. Referat da je jako ugodno sliko. Od beguncev-poljedelcev je naseljenih že 84.000 družin, ki žive že s svojim delom. Še tekom letošnjega leta bo naselila vlada čez trideset tisoč družin. Beguncem-meščanom je pomagala vlada poiskati delo in je zgradila zanje več desettisoč malih hišic. Za sirote je ustanovila 42 sirotišnic, za ženske pa velike delavnice, osobito za tkanje preprog, tako da je ta industrija takorekoč preselila iz Turčije v Grčijo.

Skratka, grška vlada je opravila v razmeroma kratki dobi kolosalno delo ter skoro da likvidirala begunsko vprašanje.

Politične beležke

+ **Novi Radićev «Slobodni dom»** razpravlja predvsem o federaciji hrvatskih separatističnih strank in zatrjuje, da se k Radićevemu pokretu priznavajo tudi seljaki drugih narodnosti, osobito Madžari, Nemci in Rumuni. Zato bo volilni program HRSS namenjen ne samo Hrvatom, temveč tudi «vsem slovanskim in neslovanskim seljaškim in delavskim bratom na Hrvatskem in v ostali Jugoslaviji». Radić hvali Hrvatsko zajednico, ker je zatajila svojo eksistenco in se pretopila v HRSS, zgraža pa se, da se je znani zajedničar dr. Šurmin nedavno javno sprehajal s Pribičevićem po Zagrebu. Glede federacije «hrvatskih» strank, h kateri Radić stvarno prišteva tudi Spahovo JMO, naglaša, da vprašanje mandatov ostaja postransko, ker «glavni faktor hrvatske politike itak ostane HRSS, ki bo uživala podporo vseh ostalih federalističnih strank». Končno se Radić navdušuje za džemijet, v katerem je med 14 poslanci 12 Arnavtov. O teh pravi Radić, da stojijo čvrsto ob opozicijskem bloku in njim načeluje Feradbeg Draga, ki je ponosen na to, da so Arnavti potomci junaških Ilirov, ki se niso pokorili niti vsemogočnemu rimskemu imperiju». Toga žal Radić ne omenja, da so se ljani ti junaški potomci pokoravali homogenemu režimu, zdaj pa opozicijskemu bloku, ki ga na ta način hoče Radić povišati nad sam vsemogočni rimski imperij...

+ **Skupščina HRSS.** Danes se v Zagrebu vrši odločilna seja glavnega odbora HRSS, na katero so pozvani vsi radićevski poslanci. Kakor doznava sinočnji «Večer», se bo na tej seji razpravljalo o odgovoru radikalskemu poslancu Nastasu Petroviću, na različna vprašanja, ki jih je stavil vodstvu Radićeve stranke z ozirom na sedanji politični položaj. — Nastas Petrović, pravi «Večer», je bil od «najvišjih faktorjev» pooblaščen, da se v Zagrebu definitivno informira o stališču HRSS napram kroni. Ako se to vprašanje povoljno reši, ni več nobenega razloga, da se opozicijskemu bloku ne bi poverila poslovna vlada. — To je zopet nov skok «Večera». Dočim je namreč ravno predvčerajšnjim poročal poloficijelno iz radićevskih krogov, da Radić zahteva nove volitve in bi le v skrajnem slučaju bil pripravljen podpreti Davidovićevo poslovno vlado, razpravlja tu znova o generalni radićevski spokoritvi napram kroni in monarhiji. Vse to jasno izdaja zmedenost v radićevskih krogih, zato utegne današnje zborovanje prinesti nekatera presenečenja.

+ **Albin Prepeluh voditelj Radićeve politike v Sloveniji.** V najnovejši številiki «Slobodnega Doma» naznanja Stjepan Radić, da ga je na Dunaju posetil g. Albin Prepeluh, urednik ljubljanskega «Avtonomista» itd., ter se ž njim popolnoma sporazumel zastran bodočih državnozborskih volitev. — Kakor čujemo bo takozvana Prepeluhova grupa organizirala volilno kampanjo s pomočjo sredstev, ki jih da na razpolago HRSS. G. Prepeluh osebno bo nosilec Radićeve liste v ljubljanskem volilnem okrožju.

+ **Naše pomorstvo in dolžnosti državne vlade.** Prometni minister dr. Svetislav Popović se je te dni mudil na Primorju ter na licu mesta proučil zasnutke našega pomorskega prometa, razdelitev skladišč na Brajdici, Delti in Barošu, železniški spoj med Martinščico in Bakrom ter ureditev pomorske plovbe, vključujoč tudi regulacijo odnosov med lastniki brodovja in pomorci. Ob povratku v Beograd je minister izjavil dopisniku «Riječi», da se mora na Sušaku zgraditi nova moderna železniška postaja. Dela lepo napredujejo, ker se tamošnji element dobro zaveda, kaj bo pomenila emancipacija našega pomorskega prometa izpod tujega vpliva. — Končno je minister Popović povdaril, da na Primorje ni šel z nikako politično intencijo, vsekakor pa se je sestal s predstavniki političnih strank in ugotovil, da tamošnji demokrati enodušno odobravajo politični kurs Svetozarja Pribičevića in tovarišev, dočim se za Davidovićevo akcijo zavzema edino susaški župan Kučić z nekaterimi prijatelji, ki v ostalem nikoli niso bili člani DS in je njihova akcija omejena izključno na Sušak in najbližja sela. Minister Popović se je sestal tudi s predstavniki radikalne stranke na Sušaku in Bakru, ki so izjavili željo, da se pri volitvah složno nastopi proti radićevščini.

+ **Obresti.** Narodnosocijalistična «Nova Pravda» tudi v najnovejši številiki ne zavrača navedb, ki smo jih posneli po «Radikalu», da se namreč že leto dni redi na račun tajnega pakta z radikalskim Akcijskim odborom in od «pomoči» Jadranske banke. Pač pa se kulantno, kakor vedno doslej, oddolžuje zadevnim «investicijam» in zmerja demokrate. Mi ji tudi te obresti na «posojeni» kapital vknjižimo na — dobro.

+ **Idealni mož** opozicijskega bloka je radikalski zgagar Nastas Petrović. Njega se oklepajo kakor pravcatega odrešenika in zagrebški «Jutranji list» piše o njem: «V parlamentarnih krogih se s posebnim zanimanjem pričakuje, kdaj bo na dvor pozvan Nastas Petrović. Njegova akcija postaja od dne do dne večja. Računa se, da ima Petrović v radikalskem klubu od 25 do 30 poslancev, ki so pripravljeni javno izstopiti z njim in se eventualno okreniti proti službeni politiki radikalne stranke.» — Mi smo že davno povedali, da bi se v radikalskih krogih prav rado videlo, da se Nastas Petrović definitivno opredeli za opozicijski blok, in še to, *kdo* pojde z njim. Toda Nastas Petrović iz radikalne stranke ne gre, in to je baš zanj značilno: mož se je v strahu za svoj mandat — kar je edina motivacija njegovih pentljanj — prenaglo zaletel. Danes je značilni junak opozicijskega, posebno klerikalnega tiska, ob volitvah pa bo tudi njegova slava pri kraju.

+ **Poglavje o nyctalopiji in travosišju.** Mi smo nedavno priobčevali znamenit fantastičen roman, čigar pravi junak je bil Nyctalope, ki je ponoči videl kakor ob belem dnevu in je seveda šlo vse po njegovem. Ampak kaj je bil ta francoski temnovidec proti «Slovenčevemu» beograjskemu informatorju, ki ima ušesa tako čudovita, da kratkomalo — kakor narod pravi — čuje travo rasti. Ta fenomenalni travosišec se spopolnjuje od dne do dne, vendar je podoba, da je v včerajšnjem poročilu dosegel vsega veselega priznanja vreden rekord. Poroča namreč o dr. Lukinićevi avdijenci pri kralju. Kaj sta se pogovarjala je vse dognal: dr. Lukinić je predlagal, naj koalicija vodi volitve; kralj pa je odgovoril, da smo ustavna in parlamentarna država in tako. Toda dr. Lukinić je svoj predlog utemeljeval z ideologijo Pribičevića. Pa ni uspel, in tako je vtis te avdijence postal — porazen... In nato se je razpravljalo, «razpravljalo na konferenci radikalskih ministrov v Pašićevem kabinetu. Ker se je konstatiralo, da je izgubljeno vsako upanje, da bi koalicija dobila mandat za volitve, so nekateri radikalni ministri predlagali, da bi se takoj poskušalo stopiti v stik s Hrvati in Slovenci in predlagali kralju volitve s parolo: Revizija ustave!»... Sek! Toda trava raste dalje: «O tem predlogu so razpravljali in kakor se čuje(!), so v tej smeri stvorjeni poskusi. Ponekod se s to novo orijentacijo spravlja v zvezo dr. Peleš, ki je znan prijatelj sporazuma s Hrvati in Slovenci in nasproten Pribičevićevi skupini. Bil je pri kralju in mu je v *tem smislu* poročal.» Punctum satis in zdravička: Rasti mi rasti, trav'ca zelena... O fenomenologiji travosišja naj razpravljajo «Slovenčevi» bralci. Mi pa smo v takih stvareh skeptični in si reč moremo predstavljati le tako, da je dr. Lukinić storil novo izdajstvo in je svoj poraz takoj toplo nesel «Slovenčevemu» informatorju na ušesa, ki so sicer morda lahko nadnormalna v obsegu, ne pa v funkciji. O ostalih višjih činiteljih takih poročil pa že kar ne upamo razpravljati.

+ **«V znamenju enotne fronte.»** Pod tem naslovom priobčuje mariborska «Volksstimme»» naslednje: «Tudi v Ljubljani je sklicala socijalistična stranka skupaj s strokovnimi organizacijami shod povodom obletnice dogodkov na Zaloški cesti. Komunisti so prišli na to zborovanje in so se začeli tam pretepati. S stoli, klopmi in palicami so napadli zbrane socijalistične delavce. Mnogi so bili od komunistične sodrge ranjeni. To sramotno dejanje komunistov more koristiti samo klerikalcem. Mesto da se je protestiralo proti klerikalnim morilcem, so postali komunistični voditelji banditov sami morliska banda! Ti ljudje imajo v svojih vrstah več alkoholikov, kriminalnih tipov in pretepačev, ki predstavljajo komunistično stranko in ki govorijo in pišejo v žargonu komunističnih listov. Oni ne morejo v Sloveniji prirediti nobenega shoda več, ker nimajo več pristašev; ali močni so dovolj, da nastopajo kot pretepaška druhal. Ti ljudje nam ponujajo enotno fronto, skupne manifestacije itd. Mi bi morali biti propadli ljudje, ako bi se mogli sporazumeti s to sodrgo. Delavstvo je radi razdora trpelo, ravno radi komunističnih razbijačev, sedaj hočejo oni to delavstvo še moriti. Vse, kar ima še čut časti in nosi v sebi socijalistično srce, se obrača s studom in prezirom od te firme. Ti ljudje protestirajo proti nasilstvom fašistov, sami so pa delavskemu razredu nevarnejši od fašistov, oni so skriti sovražniki v vrstah delavstva.» To so krepke besede. Priznati pa moramo, da so upravičene.

Po svetu

— **Odpoklic angleškega poslanika v Budimpešti.** Macdonald je odpoklical iz Budimpešte dosedanjega angleškega poslanika Hohlerja, ki se je preveč eksponiral za reakcionarni Horthyjev režim, kar se ne sklada s političnim kurzom delavske vlade v Angliji. Hohler bo poslan v Mehiko.

— **Volitve na Francoskem.** Dne 11. t. m. se vrše v Franciji volitve v narodno skupščino. Za 640 poslanskih mest se poteguje 2564 kandidatov, ki so razdeljeni na 800 kandidatskih list.

— **Italijansko - turški konflikt,** o katerem smo že poročali, je bil te dni za silo poravnan. Turški ministrski predsednik Izmet paša je naposled oficielno sprejel italijanskega poslanika Montagna ki mu je predložil italijanske pritožbe zaradi napadov turškega časopisja na Italijo in zaradi zapiranja italijanskih šol v Turčiji. Izmet paša je obljubil, da bo v prvi zadevi interveniral, drugo pa dobrohotno «proučil».

— **O namenu napovedanega Beneševega potovanja v Italijo** trdi včerajšnja «Neue Freie Presse», da gre pred vsem za finančna vprašanja. Češkoslovaška vlada bi si zlasti rada izposlovala novo odgoditev zapadlosti tako zvanega «osvobodilnega davka», ki ga morajo plačati nasledstvene države kot ekvivalent za njim pripadlo avstrijsko, odnosno ogrsko državno imetje. Za Češko zapade plačilo prihodnje leto, a vlada bi sedaj baje hotela ta rok podaljšati. O tem se bo pogajal dr. Beneš v Rimu z Italijo, kateri pripada največ tega dolga.

Sodišče

§ **Auf biks Špruk!** Dne 22. marca je bilo par moziršlih fantov v poznih nočnih urah preveč razposajenih. Kričali so in razgrajali po gostilnah, da jih je moral občinski redar Špruk opozoriti na dostojnost in na to, da je že čas iti domov ter se vleči k počitku. To pa fantom ni bilo prav in so glasno ugovarjali občinskemu javnemu organu. Zlasti sta kričala nad njim 23-letni mesarski pomočnik Anton Puncer in 20-letni ključavničarski pomočnik Anton Robida. Puncer se je obregnil ob njega z besedami: «Kaj ti nas boš spat gonil? Ti prokleti smrkavec? Če se hitro ne poberes, te takoj pobijem!» Robida pa je zavpil: «Kaj boš ti nas spat gonil. Ti pojdi spat, mi smo kričali in bomo kričali, auf biks Špruk!» Za to nepremišljeno razposajenost sta bila obsojena pred celjskim okrožnim sodiščem Puncer na en teden, Robida pa na 5 dni poostrenega zapora.

§ **Zopet nož.** Dne 13. januarja se je vračala večja družba fantov, med njimi Ot. Golob iz Gaberja pri Celju v smeri proti Vojniku. Ko so prišli dobre volje do nekega križpota, sta nenadoma pristopila k družbi še Karol Podpečan in Martin Skutnik. Prvi je začel brez vsakega povoda izzivati in ko ga je Golob miril, je skočil z že pripravljenim odprtim nožem proti njemu ter ga je pehnil nevarno v prsa. Pred celjskim okrožnim sodiščem je bil obsojen zaradi težke telesne poškodbe na 8 mesece poostrene ječe.

Obdrži zdravo telo,
Za usta, zobe, grlo...
Odol rabi!

848 a

Misli dobljе!

Darujte, da rešimo sokolski Tabor!

Borza

30. aprila:

ZAGREB. Na efektnem tržišču je položaj napram včeraj v glavnem nespremenjen. Pri bančnih papirjih je tudi danes vladalo največje zanimanje za Slavensko, ki je dosegla več zaključkov po tečaju 134. Oslabeli sta Hipotekarna in Jugoslavenska. Na tržišču z industrijskimi papirji je bila ponudba velika, a promet minimalen. Tečaj Slavonije je danes popustil. Narasle pa so delnice Tvornice vagona. Živahnejše zanimanje je danes vladalo za Vojno škodo, ki se je popravila od 132 na 140. — Na deviznem tržišču je tendenca nespremenjena. Tečaji vseh deviz so danes nazadovali. Blaga je bilo dovolj; tudi Narodna banka je dajala devize na London in Švico. Promet je bil srednji. Trgovalo se je največ v devizah na Dunaj, Italijo, New-York ček in Prago. Notirale so devize: Amsterdam 2997.5 do 3027.5, Dunaj 0.1125 do 0.1145, Budimpešta 0.115 do 0.125, Bukarešta 0 do 42, Italija izplačilo 358.2 do 361.2, London izplačilo 351 do 354, ček 350.5 do 353.5, New-York ček 79.5 do 80.5, Pariz 517.75 do 522.5, Praga 234.5 do 237.5, Švica 1427 do 1437, ček 1425 do 1435; valute: dolar 79 do 80, aK 0.1125 do 0.1145, francoski franki 0 do 512.5, lire 355 do 358; efekti: Trgobanka 40 do 42, Poljodelska 22.5 do 23, Kreditna Zagreb 140 do 141, Hipotekarna 66 do 68.5, Jugoslavenska 118 do 121, Ljubljanska kreditna 235 do 240, Praštediona 915 do 920, Etno 138 do 142, Srpska 140 do 141, Eksploatacija 127.5 do 135, Šećerana 1150 do 1155, Isis 56 do 58, Narodna šumska 113 do 116, Nihag 115 do 120, Gutmann 935 do 950, Slaveks 375 do 410, Slavonija 118 do 122, Strojne 0 do 200, Trbovlje 585 do 605, Union 710 do 0, Tvornica vagona 135 do 140, Vevče 180 do 185, 7 odst. investicijsko 67 do 69, Vojna škoda 136 do 140.

BEOGRAD. Na današnji borzi so vse devize nazadovale razen devize Švica, ki je napredovala. Promet je bil velik zlasti v devizah na Švico in New-York. Narodna banka je intervenirala v devizah na Švico in deloma na Italijo in London. Blaga je bilo dovolj, dočim je povpraševanje bilo manjše. Pod konec borze so padle vse devize in tudi Švica. Notirale so devize: Amsterdam 3000 do 3020, Dunaj 0.1131 do 0.1133, Budimpešta 0.12 do 0, Bukarešta 41 do 42, Ženeva 1429 do 1430, London 351.25 do 351.45, Milan 359.2 do 359.5, New-York 80 do 80.15, Pariz 516 do 517, Praga 235 do 235.5, Solun 155 do 156; valute: francoski franki zaključek 515, Kč 234 do 0; efekti: Srpska Zagreb 139 do 150, Prometna zaključek 1150, 7 odst. investicijsko 67 do 67.5, 4 odst. agrarne obveznice 27.5 do 28.25, Vojna škoda 142 do 143; termini: Dunaj za 15. maja 0.113, Praga za 1. maja 235.5.

CURIH: Beograd 7.025, New York 560, Londn 24.59, Pariz 36.20, Milan 25.10, Praga 16.44, Budimpešta 0.0075, Bukarešta 2.90, Sofija 4.10, Dunaj 0.0079.

TRST: Beograd 27.80 do 28.10, Dunaj 0.08125 do 0.0820, Budimpešta 0.025 do 0.035, Praga 65.25 do 65.75, Bukarešta 11.25 do 12, Pariz 143.50 do 144.75, London 97.70 do 98.15, New-York 22.25 do 22.40, Curih 396 do 399; valute: dinar 27.80 do 28.10, avstrijske krone 0.0810 do 0.0820, dolarji 22.20 do 22.35, funti 97.7 do 98, 20 frankov v zlatu 86.75 do 87.2

DUNAJ: devize: Beograd 880 do 88, Berlin 16.55 do 16.85, Budimpešta 0.8 do 0.91, Bukarešta 357 do 359, London 311.700 do 312.700, Milan 3174 do 318, New York 70935 do 71185, Pariz 461 do 4628, Praga 2080 do 2090, Sofija 51 do 520, Curih 12675 do 12725; valute: dolarji 70460 do 70860, lire 3160 do 318, dinarji 877 do 883.

PRAGA: Beograd 43.375, Rim 154.2, Budimpešta 4.,125, London 149.30, New York 34.05.

BERLIN: Beograd 5.28, Milan 18.5, Praga 12.46, London 18.405, New York 4.19.

LONDON: Beograd 850, Rim 97.98, Dunaj 811.000, Praga 149.75.

NEW-YORK: Beograd 125.50, Pariz 6, Curih 17.84, Rim 447.50, Dunaj 1412, Praga 292.75.

Naši kraji in ljudje

Češka odlikovanja naših dobrovoljcev

Jutri dopoldne izroči generalni konzul ČSR gosp. dr. Otokar Beneš 10 slovenskim dobrovoljcem odlično češkoslovaško odlikovanje, češkoslovaški vojni križec. Apostol moderne slovanske misli, prezident Masaryk, je podelil to odlikovanje 100 jugoslovenskim dobrovoljcem, da s tem izreče priznanje in zahvalo češkoslovaškega naroda onim borcem, ki so v najhujši dobi svetovne vojne tvegali vse za svobodo obeh narodov, ki sta se ramo ob rami borila proti nemško-madžarskemu tlačanstvu. Znano je, da je bilo v vrstah jugoslovenskih dobrovoljcev v Rusiji tudi mnogo Čehoslovakov in da je bil med češkoslovaškimi legijonarji tudi marsikak Jugosloven. To s krvjo zapečateno vzajemnost naj manifestira sedaj še enkrat visoko odlikovanje naših dobrovoljcev z redom, ki je namenjen sicer le češkoslovaškim bojevnikom.

Slovesna izročitev odlikovanj se bo izvršila jutri, v petek, ob 11. dopoldne v vojašnici kralja Petra na Poljanski cesti. Danes zvečer pa prirede ljubljanski dobrovoljci v Unionu na čast svojim odlikovanim tovarišem in v proslavo češkoslovaško - jugoslovenskega pobratimstva prijateljski družabni večer, na katerega naše občinstvo še posebno opozarjamo.

Odlikovanja prejmejo naslednji dobrovoljci iz Slovenije: dr. Valentin Meršolj, dr. Gašper Pekle, prof. Ludovik Vagaja, Stane Vidmar, Franjo Perle, Janko Bukovac, Blaž Logar, Josip Grča, Valentin Starman, Ljudevit Pucelj.

*

ZGODOVINSKI DOKUMENT K VZAJEMNOSTI ČEŠKOSLOVAŠKIH IN JUGOSLOV DOBROVOLJCEV.

Kmalu ob začetku formiranja jugoslovanske dobrovoljske armade v Rusiji so se začeli priglašati v njo tudi češki dobrovoljci; njih število je s časom narastlo na 800. Udeležili so se bojev v Dobrudži, glavno pri vasi Kokardži, kjer so imeli težke izgube. — Tudi Čehoslovaki so imeli svojo dobrovoljsko organizacijo v Rusiji in sicer že od začetka svetovne vojne. Vsled raznih notranjih in zunanjih ovir pa je češka dobrovoljska akcija napredovala počasi. Koncem leta 1916 in glavno v začetku leta 1917 so postale razmere za razvoj češkoslov. dobrovoljske organizacije ugodnejše in zrastla je hipoma močna češkoslov. dobrovoljska armada v Rusiji. V tem času so začeli češki dobrovoljci izstopati iz korpusa Srbov, Hrvatov in Slovencev in so se prijavili v češke dobrovoljske vrste.

Zgodovinski dokaz skupne borbe Čehov in Jugoslovanov za osvoboditev iz avstrijskega robstva je povelje z dne 18. aprila 1917 s katerim se poslavlja komandant jugoslov. dobrovoljcev, general Živković od izstopivših Čehov. Citirano povelje pravi med drugim: «Srbski narod s svojimi jugoslovanskimi brati Hrvati in Slovenci ne bo nikdar pozabil vaše udeležbe v naši skupni borbi proti tatarskim Bolgarom in hunsko-tevtonskim Avstrijcem in Nemcem... Naš narod ne more nikdar pozabiti ta sveti ogenj potomcev slavnega Žižka in obeh Prokopov, kakor tudi moj korpus ne bo nikdar izbrisal iz duše žrtev slavnih častnikov Čehov, ki so na krvavih poljih Dobrudže položili svoje dragoceno življenje za svobodo južnih Slovanov.»

J.

Baloković v Clewelandu

Na svoji goslaški turneji po ameriških mestih je Zagrebčan Zlatko Baloković nastopil tudi v Clewelandu, kjer živi lepo število jugoslovanskih rojakov.

Ta koncert je bil prava senzacija za Cleweland. Vršil se je v impozantni palači «Masonis», kamor drugače poredko ma zajdejo naši ljudje. Zanimivo je bilo gledati Slovane, ki so prišli na to prireditev. Poleg inteligenta-Američana, si videl delavca z žuljevimi rokami naše krvi. Mož si je kupil sedež nekje v prvih vrstah... Takih delavcev je bilo mnogo. Večinoma so bili to Slovenci, Hrvati, Srbi, pa tudi Čehi. Potem je bilo tam vse polno domačega odličnega glasbenega občinstva iz clewelandske okolice. Da, našli so se celo taki, ki so prišli več sto milj daleč, samo da lahko slišijo strune Balokovićevih gosli. Neki rojak se je pripeljal celo iz 600 milj oddaljenega kraja, samo da zopet čuje, kakor je dejal, dušo svoje domovine...

Navzoči so bili tudi kritiki najuglednejših ameriških listov. Baloković je najprej sviral Mozarta, nato ostali program. Publika je bila že po prvem komadu elektrizirana. Pri naslednjih kosih je navdušenje še bolj narastlo. Dvorana se je naravnost tresla od mogočnega odobravanja.

Zlatko Baloković je dosegel velikanski uspeh. Kritika ga je takoj priznala odličniki so ga vabili k sebi na dom in od rojakov je prejel nešteto dragocenih dokazov simpatij in vdanosti. Njegov umetniški nastop je bil za Cleweland obenem najboljša propaganda za jugoslovansko domovino.

Zagoneten samomor mlade deklice

Smrtonosen skok iz III. nadstropja. Tragedija reducirane uradnice?

Mlado, elegantno oblečeno dekle, se je včeraj okoli 6. zvečer nemirno izprihajalo po Rimski cesti. Mladenka je bila globoko zamišljena in se je plaho ozirala naokrog. Naenkrat zavije v Gorupovo ulico in izgine v hišo št. 3. Zdirjala je brzo po stopnjicah v tretje nadstropje. Neznanko je opazilo sicer več oseb, vendar pa se ni nihče zmenil zanjo. Kdo bi tudi slutil, kaj namerava? Prišedši v tretje nadstropje, pa je deklica bliskoma odprla okno na hodniku in se vrgla na dvorišče. Obležala je takoj nezavestna na tleh. Niti najmanjši glas se ni izvil iz nje. Ljudje, ki so videli smrtonosni skok nesrečnega dekleta, so takoj odhiteli na dvorišče in obvestili o dogodku policijo in rešilno postajo.

Nesrečnica si je pri padcu zlomila tilnik in je bila že v zadnjih vzdihljajih. Še predno so jo pripeljali v bolnico, je že umrla, nakar so takoj odpeljali njeno truplo v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Pri neznanki so našli samo majhen listek, iz katerega bi se dalo sklepati, da je Mira Kranjc, reducirana uradnica policijskega ravnateljstva v Zagrebu. Vendar pa to nikakor še ni ugotovljeno. Ljubljanska policija se je še tekom večera brzojavno obrnila v Zagreb za informacije. Mladenka je stara okoli 20 let in jako lepega stasa. Na sebi je imela bel filcast klobuk s črnimi kokardami, zelen jumper, temnorjavo krilo, rjave čevlje in rjave nogovice.

*

Zvečer smo o tragediji mladega dekleta izvedeli še sledeče: Mira Kranjc si je pri padcu razbila lobanjo ter zlomila tilnik. Domneva se, da je izvršila samomor iz obupa nad redukcijo. Popoldne so jo videli sprehajati se še z eno neznano tovarišico, o kateri se domneva, da je istotako imela namen se usmrtiti, pa se je očividno skesala. Še zvečer je posebna policijska komisija ugotovila dejanski stan in policijski zdravnik dr. Avramović je konštatiral, da je smrt nastopila vsled prebitja lobanje in zlomljenja tilnika.

Njegov novi poklic . . .

Ljubljana, 30. aprila.

Čevljarček Franc Ropret je bil že od nekdaj čudna prikazen, bodisi v fizičnem pogledu ali duševnem življenju. Včasih je v Senčurju nad Kranjem žvižgal in pel ter držeč v naročju čevljarsko kopito nabijal v stare in nove «škarpe» lesene in železne cveke. Vendar pa se pri tem ni počutil srečnega. Ob nedeljah je hodil po vasi, dražil dekleta in napravljal sitnosti fantom. Ob velikih praznikih je potem, ko je bil že cel dečko, poganjal veliki zvon, zvečer pa je zavil rad na kupico vinca ter modroval z vsemi in čez vse. Ljudje pa so dejali, da bo iz njega še veliko «ratalo». Seveda, znal se je kazati neznansko učenega. Iz njega je govoril cel časopis, ki ga je prebavil čez dan do zadnje črke. Tudi sam se je počutil sčasoma nekam vzvišenega nad običajno gostilniško družbo in tudi sploh nad domačimi farani.

Nekega dne, pred leti, ko je solnce prav zapeljivo sijalo nad zeleno Gorenjsko, je korakal študirani France po beli cesti proti Ljubljani. Tukaj si je ogledoval zapeljivo blago v izložbah, polizane «škrice» na cesti in kratkokrile mestne gospodične. Samo, kadar je prišel mimo te ali one čevljarske delavnice, mu je udaril v nos domač duh po smoli. Bil je čevljarček in smola ga je spremljala vse povsodi. Tudi nehote je moral kaj kmalu zgrabiti za njo in sicer za pristno čevljarsko smolo. Kadar je zmanjkalo novca, prijaznih kuharic in služkinj, katerim je obljuboval nebesa na zemlji, ko postane velik na duhu in žepu, si je opasal umazan predpasnik in pričel z nabijanjem cvekov v čevlje in vlečenjem drete. V katerem poklicu ga bo usoda napravila velikega, navihanec še sam ni vedel. Končno pa je to misel sploh opustil. Kajti, kar nakrat je stal na cesti strgan in razcapan, in zazdel se sam sebi kot ruski skitalec. Prav često se je znašel v tej ali oni gostilni med veliko družbo, manj ali bolj fino in ker je že od rojstva strahovit oponent, je često naletel na odpore, ki jih je čutil običajno po obrazu in hrbtu. Ker pa v sebi ni znal zatajiti Gorenjca, je neštetokrat tudi sam druge namazal. Posledica pa je bila, da je delal potem mučeniško pokoro po zaporih.

Poudariti je treba, da je France sploh junak. Pretepal se je celo že v policijskih zaporih in to še pred nekaj dnevi. Takrat je bil izpuščen, včeraj pa je imel nakrat zopet smolo, ker se je upanja, vere in ljubavi željan, preljubeznjivo sukal okrog deklet na trgu. Postavljen je bil pred policijskega uradnika. Pričel je učenjaško razkladati svojo življenjsko filozofijo, pridigal je z vzvišenim zanosom in med govorom se mu je nakrat zabliskalo v glavi. Kar zamahnil je z roko po zraku in držal v pesti svoj novi poklic, ki ga je že tako dolgo iskal zastonj. Sredi govora se je ustavil in živahno vzkliknil, da so se začudeno spogledali poslušalci. «Aho, ga že imam! Poslanec postanem!» V komaj pritajeni radosti je izjavil, da se bo odpeljal domov (to se je moral, ker je imel že izstavljen prisilni potni list), koder ustanovi novo stranko, če se ne bo priključil SLS. Zrevolucioniral bo celo Gorenjsko, sedaj si bo kupil za dvajset tisoč nove obleke, potem bo pa šel med svoje ljubo ljudstvo, kakor je dejal. «In le počakajte vi vragovi policijski, ne bo dolgo, ko se pripeljem k vam v poseto v avtomobilu. Kako bo pa potem, ha?»

«Klobuk dol!» je še pristavil, se obrnil na peti in odšel potem s stražnikom na kolodvor, sreči nasproti...

Pozor uredništva — banke!

„RADIO“

Dospel je kompleten aparat za radiotelefonijo svetovnoznane tvrdke

C. Lorenz, Berlin.

Aparati za telefonijo sledijo. — Reflektanti za telefonske radioaparate, počakajte, da dospejo ti najfinejši aparati.

Resni reflektanti si lahko ogledajo aparat pri zastopstvu

I. F. GABERŠČIK

Tehnično podjetje palača Ljubelj. kreditne banke

Vhod 1a, III.

2136a

Iz Zveze kulturnih društev

SELCA NAD ŠKOFJO LOKO. V nedeljo je predaval g. inž. Ružič v tukajšnji šoli o gozdarstvu. Kljub nevihti se je zbralo lepo število poslušalcev, ki so z največjo pazljivostjo sledili zanimivim izvajanjem predavatelja. Uvodoma nam je nazorno razložil rast gozda in s pomočjo grafične skice predočil vse neprecenljive škode, ki nastajajo v prvi vrsti za naše kmete maloposestnike vsled zanemarjanja gozdov. Pogozdovanje se ne vrši tako kot bi bilo treba in ne o pravem času, vsled česar se zgubi za ves ta čas prirastek in se razen tega gozd in gozdni svet slabša in uničuje. Z druge strani pa se gozd seka prezgodaj, ravno takrat, ko najbolj priraščа, nerazumno tako, da se navadno seka le najboljše in pušča slabše drevje, mesto da bi se godilo vsaj za časa priraščanja narobe. Izkoriščanje in prodaja lesa se vrši enako nerazumno. Nato je g. predavatelj dokazal, v kako ozki vzročni zvezi je stanje gozdarstva s splošno kulturo in blaginjo ljudstva. Posebno žalostna in pa zelo poučna je slika gozdarstva drugače krasne naše Macedonije, trikrat tako veliko kot cela Slovenija. Tamkajšnje gozdove so v turških časih vsevprek požigali, da so uničili skrivališča vstašev - borcev za svobodo, mlade poganjke pa je uničila prevelika paša živine, ki je edina mogla bežati z ljudstvom, ko je vse drugo propadalo kot plen maščevanja in nasilja od strani turških mogotnikov. Da bi se le pogosto vršila taka predavanja v naših ljudskih Selcih.

V DOL. LOGATCU je Zveza kulturnih društev priredila v nedeljo predavanje «O denarni krizi». Udeležba je bila prav povoljna. Vzlic težki temi so poslušalci s velikim zanimanjem sledili izvajanjem g. drja. Urbanca, ki je v kratkih potezah obrazložil razvoj denarne krize od začetka svetovne vojne do danes. Pojasnil je pojme inflacije, deflacije in stabilizacije ter utemeljeval, zakaj je treba nadaljevati v našem finančnem gospodarstvu z začeto deflacijsko politiko.

VRHNIKA NAD LJUBLJANO. Prošlo nedeljo se je vršilo v tuk. sokolski dvorani predavanje o datumu križanja Krista. Predavatelj gospod Zupančič je žel za svoja zanimiva izvajanja zasluženo aplavz, le žal, da mu ni čas dopuščal ostati še med nami v svrho debate. Zelo koristno bi bilo, ako bi se takih predavanj udeleževali tudi naši klerikalci s svojimi pastirji vred! Kakor izgleda, se pa osobito predavanj gospoda Zupančiča zelo boje! Udeležba je bila pa mnogo manjša kot običajno. Vzrok za to je bila po večini prireditev na Blatni Brezovici, nekaj je pa tudi čas za predavanja sedaj že pozen in gredo ljudje radi na izlete. Vendar pa upamo, da bodo prihodnja zanimiva predavanja, ki se vrše še tekom maja, bolje obiskana in se oni, ki so bili v nedeljo odsotni, lahko kesajo, da niso bili prisotni. Gospod Zupančič nam je obljubil, da pride še med nas. O prihodnjih predavanjih bomo še pravočasno poročali.

ŠKOFJA LOKA. V nedeljo je predaval v Sokolskem domu prof. Dolžan o pračloveku. Številni poslušalci so pazno sledili izvajanjem g. predavatelja, posebno podatkom iz življenja pračloveka. Želeti bi le bilo, da bi nekateri poslušalci prišli nekoliko točneje, da ne motijo predavanja.

Na JAVORNIKU se je vršilo predavanje g. Stojana Bajiča o temeljnih idejah demokracije s posebnim ozirom na politično teorijo socializma. Predavanje je bilo prav dobro obiskano ter je vzbudilo, ker je bilo poljudno, veliko zanimanja. V kratkem se vrši predavanje o naši ustavi.

V BOHINJSKI BISTRICI je bilo predavanje g. Kalana o «Južnem Sokolu», ki se ga je udeležilo okrog 50 Sokolov in prijateljev Sokolstva. Predavatelj je očrtal zgodovino prvega sokolskega društva na slovenskem jugu ter pojasnil svoja izvajanja z nekaterimi slikami. Zbrani poslušalci so predavanju z zanimanjem sledili.

V ZAGORJU OB SAVI je predaval g. prof. Breznik «Slike iz zemljepisja in zgodovine Jugoslavije». Predavanju, ki je bilo prav dobro obiskano, so sledili poslušalci z velikim zanimanjem ter so predavatelju izrazili svojo iskreno zahvalo.

Dopisi

LITIJA. V nedeljo dne 27. aprila je bila izvedena v Litiji lokalna organizacija demokratske stranke občine Litija. Načelnikom je bil soglasno izvoljen nadpoštar v p. g. Kolbé. V odbor so prišli mladi in delavni možje iz raznih stanov, ki so nam porok, da bo organizacija resnično delala. Nekdaj tako sloveča napredna Litija se je zbudila in upati je, da se ji povrne stari sloves. Shod, ki se je vršil pri «Oblaku», je počastil g. dr. Žerjav, ki je v nad eno uro trajajočem govoru izčrpno pojasnil politični položaj in izzval navdušen aplavz vseh zborovalcev, med katerimi smo videli tudi nekaj samostojnežev in narodnih socialcev. Vladala je med njimi lepa harmonija in navdušenje. Izražala se je želja, da treba koncentrirati vse naprednjake proti skupnemu sovražniku. Dozdaj se je vpisalo v lokalno organizacijo okrog 100 zavednih volilcev, ki bodo pri občinskih volitvah gotovo složno nastopili. Če še končno omenim, da se je shoda udeležilo okrog 80 volilcev — za začetek lepo število — ki so vsi glasno odobravali dr. Žerjavova izvajanja in je po znamenitem govoru takoj 12 volilcev priglasilo vstop v lokalno organizacijo, sem v kratkih obrisih podal sliko nedeljskega shoda.

BREZNICA. V nedeljo dne 4. maja se vrši v stari šoli na Breznici sestanek Jugoslovanske Matice. O njenem pomenu in namenu poroča gosp. župnik Fr. Ks. Finžgar. Po govoru igrajo Matični člani enodejansko burko «Raztresenca», ki bo izzvala obilo smeha. Po igri prosta zabava s petjem. Vstop vsakemu prost. Začetek ob 3. uri popoldne.

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Kino Ideal

predvaja od četrtka 1. maja do vštevši nedelje 4. maja senzacijsko dramo iz dobe ruske revolucije v 7. dejanjih

Bayu

Trpljenje mlade kneginje

Kot dodatek sporeda pa se predvaja veseloigra **Peggy kot cirkuški klovn** s občinstvu zelo priljubljeno malo umetnico Baby Peggy. Do sedaj je to ena njenih najboljših vlog

Prednaznilo

Kdo je morilec?

Danes-četrtek se vršijo predstave ob 8., 1/2 5., 6., 1/2 8. in 9. uri

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.

Četrtek, 1.: Zaprto.
Petek, 2.: «Dom». F.
Sobota, 3.: «Hamlet». B.
Nedelja, 4.: «Kamela skozi uho šivanke». Izv
Ponedeljek, 5.: «Ana Karenina». C.

Ljubljanska opera.

Četrtek, 1.: «Carjeva nevesta». Izv. Premijera.
Petek, 2.: «Manon Lescaut». A.
Sobota, 3.: Možiček in plesni večer, mladinska predstava ob štirih popoldne. Izv.
Nedelja, 4.: «Carjeva nevesta». Izv.
Ponedeljek, 5.: Zaprto.

Mariborsko gledališče.

Četrtek, 1.: Zaprto.
Petek, 2.: Zaprto.
Sobota, 3.: «Čardaška kneginja». Premijera. Izv.
Nedelja, 4.: «Čardaška kneginja».

Carska nevesta. Pri današnji premijeri so vloge sledeče razdeljene: trgovec Sobakin g. Betetto, Marfa, njegova hči, gdč. Rozumova, Gerjazny g. Popov, Skuratov g. Pugelj, bojar Lykov g. Burja, Ljubaša ga. Rewiczeva, zdravnik Bemelij g. Banovec, Sadurova ga. Kattnerjeva, Dunja gdč. Saksova, Petrovna gdč. Ropasova, carjev kurjač g. Perko in sobarica gdč. Jeromova. Nastopajo opričniki, pevci in pevke, bojari in bojarke, narod itd. Opero režira g. Sevastjanov, dirigira pa g. Matačič.

„Carjeva nevesta“

(K današnji premijeri v ljubljanski operi.)

Opera v štirih dejanjih. Godi se v predmestju Moskve leta 1572. v dobi carja Ivana Groznega.

Ivan Vasiljevič, ruski car, zvan Grozni, se hoče vnovič oženiti. Izmed 2000 najlepših deklet mu izbero dvanajstorico, a izmed teh si izvoli car samo Marfo, hčerko bogatega novgorodskega trgovca Sobakina.

Toda Marfa je že zaročena z mladim bojarjem Lykovim, hkratu pa strastno ljubljena od razuzdanca Grjaznega, opričnika, carjevega oproda.

Grjaznoj je uplenil in odvel krasno Kaširko, Ljubašo. To dekle ljubi zapeljivca, a Grjaznoj se je je že naveličal in misli le na to, kako bi si pridobil Marfo. Divje ljubosumna Ljubaša pa razmišlja, kako bi Marfino lepoto uničila ter si ohranila ljubezen Grjaznega.

Grjaznoj gre k carskemu zdravniku Bomeliju in ga prosi, naj mu da «napoj ljubezni», da ga primeša Marfi v pijačo in si z njim pridobi Marfino srce.

Isto stori Ljubaša, ki pa dobi napoj, ki naj Marfo polagoma umori. Bomelij ji da tak smrtonosen strup za plačilo — Ljubašine poštenosti.

Ljubaša oba napoja zamenja in torej podtakne Grjaznomu strup . . . Grjaznoj nalije v Marfino čašo strupa in Marfa zblazni. Car si je je izbral za ženo, a ona vidi v svoji blaznosti le dogodke iz nedavne mladosti. Grjaznega peče tako strašno slaba vest, da se izpove svojih grehov: carja je nalagal, da je Lykov (Marfin ženin) zastrupil mlado carevno in je nato na carjevo povelje Lykova zabodel. Pove pa tudi, da je sam kriv Marfine bolezni, ker je nalil v njeno čašo «napoj ljubezni». Bomelija obdolžuje, da ga je varal.

Tedaj priznava Ljubaša svoj zločin, da je zamenjala napoja; Grjaznoj zabode Ljubašo in se da odvesti sam v smrt.

1. dejanje se godi v hiši Grjaznega, kjer se pije, poje in plešo, kjer Grjaznoj pridobi Bomelija, da mu obljubi napoj ljubezni in kjer prisežo Ljubaša osveto Marfi.

2. dejanje se godi na trgu pred Sobakinovo in Bomelijevo hišo. Marfa pričakuje Lykova, mimo pride sam car in jo vidi; Ljubaša pridobi Bomelija z lastnim telesom.

3. dejanje se godi v hiši Sobakina, kjer Grjaznoj nalije Marfi in Lykovu usodni čaši in kamor dospe vest, da si je car izbral Marfo za ženo.

4. dejanje se godi v carjevi sobi. Blazna Marfa se domišljuje, da se igra z Lykovim po vrtu, Grjaznoj se izpove, umori Ljubašo, prosi Marfo odpuščanja in odide v ječo. Oče in prijatelji Marfini vzklikajo in žalujejo . . .

Ljubljanska opera. Tretji nastop gospoda Tomića iz Beograda v partiji Lenskega je samo potrdil našo sodbo, ki smo jo izrekli o njegovem Pinkertonu in mladem Germontu: pevec je sladkega, čustvenega prednašanja, šibkega materijala in zadovoljive igre, ki kaže že nekaj rutine. Prizor koncem 4. slike (slovo) in v 5. sliki (pred dvobojem) je zaigral prav dramatično in predsmrtnico zapel (izvzemši zaključek) jako lepo. Odhajajočih prvih tenoristov pa g. Tomić še ne more nadomestiti. Sicer pa čujemo, da nastopita še dva tenorska kandidata.

Izpremembe v upravah zagrebškega in beograjskega Narodnega gledališča. — Beograjsko «Vreme» poroča o sledečih izpremembah na zagrebškem in beograjskem odru: za upravitelja beograjskega gledališča bo imenovan g. Predić. Dramski ravnatelj postane dr. Branko Gavella, sedanji direktor zagrebške drame. Za pomočnika gledališkega upravitelja v Beogradu bo imenovan Ranko Miladinović, kapelnik Mirko Polić pa pride za tajnika opere.

20letnica Dvořakove smrti. Danes 1. maja poteka dvajset let odkar je umrl Dvořak, drugi veliki mojster češke glasbe. Njegova pot je bila posuta s trnjem in rožami. Oče mu je bil gostilničar in je hotel sina izučiti za mesarja. Toda orgle so mu bile ljubše nego mesarsko tnalo. Skladba «Himen» je bila prva, ki je utemeljila njegovo slavo. Dobil je državni štipendij, potoval v inozemstvo, postal je član dunajske in berlinske glasbene akademije, častni doktor univerze v Pragi in Cambridgeu ter ravnatelj Narodnega gledališča v New-Yorku, od koder pa se je kmalu vrnil domov v Prago, kjer je zasedel stolico direktorja na konservatoriju. Dvořak je ustvaril niz večno lepih glasbenih del. Poleg opere je gojil komorno muziko in cerkveno glasbo. Njegov oratorij «Stabat mater», ki smo ga slišali letos pred Vel. nočjo dvakrat v Ljubljani, spada med prva svetovna dela te vrste.

Nova gledališka institucija v Beogradu. V novi gledališki sezoni letos na jesen dobe Beograjčani še eno gledališče. Imenovalo se bo «Mali teater». Na odru tega gledališča se bodo uprizarjala predvsem dela jugoslovanskih dramatikov. Režija in inscenacija se bosta držali najnovejši [illegible].

Domače vesti

Prvi maj

Nekdaj so 1. maja proslavljali pomlad, kasneje so praznovali praznik francoske revolucije in njenih liberalnih idej, končno je postal 1 maj praznik proletarijata in se bolj in bolj razvija v praznik dela, katerega slave vsi delovni sloji.

V Jugoslaviji in še posebej v Sloveniji danes ne bo posebnih proslav 1. majnika, ker so delavske mase po krivdi svojih voditeljev raztepene in needine. Današnji «delavski voditelji» so se preveč posvečali iskanju svojih lastnih dobičkov in so preveč zlorabljali delavstvo za svoje osebne koristi in zato ni čudno, da je delavstvo nad njimi obupalo. Drugi zopet so z demagogijo mlatili le prazno slamo, zapeljali delavstvo le v škodo in zagato, sami pa so se nato lepo na varnem skrili. Tako je bilo pri nas tudi na Zaloški cesti, kjer so v krvi obležale nedolžne delavske žrtve, komunistični voditelji, ki so bili preje hujskači in podpihovalci, so se pa skrili in se tudi pozneje za žrtve niso veliko menili. Ne samo to! Kakor v posmeh delavskim žrtvam so s potem še zvezali in bratili s klerikalci, ki imajo umazane roke od proletarske krvi.

Preko vseh teh in drugih težav pa mora priti slej ali prej 1. maj, ko bo pri nas mogoče dostojanstveno praznovati ta praznik dela. Delo je tisto, kar nam edino jamči za napredek in srečnejšo bodočnost. Treba je le, da pri tistih, ki delamo, pride do veljave tudi zdrava pamet in zavednost.

*

* **Odlikovanje jugoslovenskih dobrovoljcev z češkoslovaškim vojnim križem v Ljubljani.** Generalni konzul češkoslovaške republike v Ljubljani bo v petek, dne 2. maja odlikoval jugoslovenske dobrovoljce z češkoslovaškim vojnim križem. To svečeno odlikovanje se bo vršilo v sporazumu s komandantom Dravske divizijske oblasti gospodom generalom Dragomirom Stojanovičem ob 11. uri dopoldne v vojašnici Kralja Petra v Ljubljani. K tej prireditvi se vabijo vsi vojaški in civilni prijatelji jugoslovensko-češkoslovaške vzajemnosti.

* **Češkoslovaški poslanik Seba,** ki se je povodom zagrebškega velesejma mudil zadnje dni v Zagrebu, je predvčerajšnjim posetil Jugoslovansko akademijo, kjer je položil pred Strossmayerjev kip krasen šopek cvetja. Zvečer se je g. poslanik vrnil na svoje službeno mesto v Beograd.

* **Državni nameščenci in 1. maj.** Danes bi morali dobiti praviloma že vsi državni nameščenci po regulaciji v smislu službene pragmatike in ministrske uredbe nove plače z novimi draginjskimi dokladami. Kakor izvemo je za danes nova plača velikemu številu kategorij državnih nameščencev že nakazana, mnogo jih je pa vendarle te, ki novih plač danes ne bodo prejeli. Med njimi so menda vsi oni, ki še niso prejeli prevedbenega dekreta zaradi formalnih zadržkov njihovih predpostavljenih uradov. Nove plače za te uslužbence sledé sukcesivno v prihodnjih dneh. Veliko opravičeno ogorčenje vzbuja med državnimi uslužbenci tudi prevedba sama, ki je izvršena še na podlagi starih principov in komisij tako zvane Markove vlade, ki jo imajo na vesti klerikalci in radičevci. Pričakovati je na tisoče pritožb na Državni savet proti krivični prevedbi, odnosno redukciji. Tudi pri železničarjih, kakor čujemo, danes še ne vstopi v veljavo izplačilo predujmov in novih plač, četudi je minister za železnice izdal v tem pogledu ljubljanski direkciji čisto jasna in striktna naročila. Železničarji upravičeno zahtevajo pojasnila, kdo je obrezuspešil ministrov nalog.

* **Novi učiteljski prejemki.** Med učiteljstvom je zavladalo razburjenje, ker s 1. majem še ne bodo izplačani novi prejemki. Kakor nam poročajo z merodajnega mesta je nakazilo za nove prejemke iz Beograda že dospelo, vendar na bodo računske operacije trajale še nekaj dni in se bo razlika med starimi in novimi prejemki izplačala naknadno v prvih dneh meseca maja.

* **Draginjske doklade državnih uslužbencev.** «Uradni list» št. 38. priobčuje v celoti odločbo ministrskega sveta o draginjskih dokladah civilnih uradnikov in ostalih državnih uslužbencev. Ta odločba velja od dne 1. maja t. l. ter nadomešča povsem vse predpise, s katerimi so bile doslej urejene draginjske doklade državnih uslužbencev. Posamezni izvodi te številke «Uradnega lista» so dobivajo, dokler zaloga ne poide, po 1.25 Din.

* **Nostrifikacija zdravniških diplom.** Minister za narodno zdravje je odredil, da morajo vsi medicinci, ki so bili v tujini promovirani za doktorja vsega zdravilstva, takoj po promociji pustiti svojo diplomo nostrificirati, in sicer povsod, predno nastopijo predpisani bolniški staž.

* **Z zagrebške univerze.** Inženjer doktor Adolf Seiwert je imenovan za izrednega profesorja na gospodarsko šumarski fakulteti zagrebške univerze.

* **Slovenskega Planinskega Društva izredni občni zbor se vrši v četrtek** dne 8. maja zvečer ob 8. uri v dvorani Mestnega doma v Ljubljani, Krekov trg. Na dnevnem redu so volitve načelnika in odbora, eventuelno zaključek proračuna za leto 1924. ter slučajnosti.

* **Društvo poštnih upravnikov v Sloveniji** ima dne 4. maja 1924. po dohodu mariborskega in ljubljanskega osebnega vlaka ob 14. uri na Zidanem mostu v hotelu Juvančič redni občni zbor, na katerega vabi odbor vse tudi nevčlanjene tovariše in tovarišice.

* **Goba za zlorabo zasilne zavore.** Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu je odredila kot globo za zlorabo zasilne zavore pri vlakih 500 Din, na kar se potujoče občinstvo opozarja. Poleg navedene globe mora potnik plačati tudi vse stroške za škodo, povzročeno radi zamude vlaka.

* **Iz poštne službe.** Pri poštnih uradih Ptuj, Murska Sobota in Dolnja Lendava se je ukinila nočna služba za telegraf in telefon ter se obenem uvedla celodnevna služba.

* **K izjavi osrednjega odbora ZJŽ.,** ki smo jo v nedeljo zabeležili, nam sporoča naš dopisnik, kateremu smo poslali pismo ZJŽ. v izjavo: Kar sem napisal, je čista resnica. Če hočeta gg. Finžgar in Sovrč, da se stvar pred sodiščem obravnava, naj žotita ona. V tem slučaju ne bom več skrival svojega imena, temveč bom nastopil dokaz resnice. Kategorijsko organiziran železničar.

* **Učiteljsko društvo za kočevski okraj** zboruje v soboto 3. maja ob 10. uri dopoldne v Sodražici. Poleg običajnega dnevnega reda bo podeljen tov. nadučitelju M. Vrbiču tudi red Sv. Save V. raz.

* **Lovci, ki se zanimajo za lov,** naj se udeležijo dražbe občinskega lova Zakot pri okr. glavarstvu Brežice dne 7. maja ob 9. dopoldne.

* **Sovraštvo zagrizenega duhovnika.** Iz Trbovelj nam poročajo: V ponedeljek dne 28. aprila smo pokopali v Trbovljah zavednega Sokola in zvestega člana Franceta Žaka. Sokolsko društvo v Trbovljah je spremilo svojega brata na zadnji poti na staro trboveljsko pokopališče. Po končanem cerkvenem obredu je stopil k odprtem grobu br. zastavonoša, da se v kratkih besedah poslovi od pokojnika. Toda navzoči duhovnik tudi spričo mrtvega ni mogel premagati svojega sovraštva do Sokolstva in kaplan Radanović je takoj vprašal govornika, ali ima dovoljenje, da sme govoriti na pokopališču. Ko mu je ta odgovoril, da nima dovoljenja, je kaplan seveda brž prepovedal zadnji pozdrav pokojniku. Vzlic temu se je v kratkih besedah poslovil zastopnik Sokola od pokojnega brata, društveni prapor pa se poklonil v zadnji pozdrav. Naravno je, da so se vsi novzoči zgražali nad nestrpnostjo katoliškega duhovnika, ki niti na pokopališču ne more zatajiti svojega sovraštva do sokolske organizacije, zlasti pa so bili nad tem postopanjem užaloščeni starši in sorodniki pokojnika.

* **Nemško zborovanje v Novem Vrhsu.** Prvotno poročane vesti o spopadih na nemškem javnem zborovanju se izkazujejo za znatno pretirane: predvsem ni bilo nikakih smrtnih slučajev. Kakor posnemamo iz poročila «Deutsches Volksblatt», sta bila neznatno ranjena le dva zborovalca Jakob Schneider in Anton Willibald. «Slovenčeva» pretiravanja so torej povsem neosnovana.

* **Nova cesta Št. Ilj Apače.** Pred kratkim se je pričela graditi nova državna cesta, ki bo vezala Št. Ilj v Slovenskih goricah z Apaško kotlino. Pri delu je zaposlenih 250 delavcev. Nova cesta bo prihodnjo pomlad izročena javnemu prometu.

* **Kopalna sezona v Dalmaciji.** Kakor nam javljajo iz Splita, se je letošnja zima mahoma pretvorila v poletje — spomladi prav za prav ni bilo. Četudi kopalna sezona službeno še ni otvorjena, se je faktično vendar že pričela. V zadnjih dneh se je že staro in mlado kopalo v morju. Kakor so lastivice prvi oznanjevalci spomladi, tako so kopališčni gosti prvi znanilci poletja.

* **Proti rokovnjaštvu v Južni Srbiji.** V zadnjem času so se roparski napadi v Južni Srbiji zelo pomnožili ter so umori tako rekoč na dnevnem redu. Te dni se je v Štipu vršil velik ljudski shod proti «kačakom» ter je ljudstvo zahtevalo, da se začne odločna akcija proti roparskim četam. Šef javne varnosti in poveljnik 7. žandarmerijskega polka sta se podala v Bitolj, Ohrid in druge južne kraje, da organizirata energično akcijo proti roparskim četam.

* **Meteor nad Dubrovnikom.** Nad Dubrovnikom se je te dni pojavil meteor, ki je preletel obzorje od severa proti severovzhodu, zapuščajoč za seboj dolg trak ter se izgubil nekje nad gorskimi vrhovi. Očevidci pripovedujejo, da je bil sijaj meteora čisto nenavaden.

* **Italijanski ladji na Donavi.** V ponedeljek sta prispeli v Zemun dve italijanski vojni ladji, in sicer topovka «Giovannini» pod poveljstvom korvetnega kapitana Catanna in torpedovka «št. 75» pod poveljstvom poročnika Giacobinija. Italijanski ladji se nahajata že dva meseca izven italijanskih voda na propagandni vožnji po Donavi. Zapustili sta 7. marca svojo brodovno bazo v Spezziji, prevozili sta Dardanele in zaplovili pri Galacu v Donavo. V torek zjutraj sta ladji zapustili Zemun in se podali po Donavi proti Novemu Sadu. Italijani hočejo dospeti do Linca.

* **Velik požar v Beogradu.** Včeraj, v sredo, je izbruhnil ob 11. uri dopoldne požar v hiši št. 15 ulice Kneginje Ljubice. Požar je uničil celo hišo z več prodajalnami v njej. Škoda je precejšnja.

* **Vlom v Podsredi.** V noči na 25. t. m. so neznani vlomilci opravili svojo delo pri trgovcu Ernestu Kosu v Podsredi. Pobrali so mu velike množine manufakturnega blaga, perila itd. v skupni škodi 83.776 Din. Odšli so nato v Tuhlo na Hrvatsko, najeli od Martina Blažička voz in se odpeljali naprej v Stenjevec, odkoder so neznanokam izginili.

* **Pri aretaciji ustreljen.** V Vratji vasi pri Gornjem Cmureku je oročnik v neki gostilni aretiral posestnikovega sina Franca Ungerja, ki je svojedobno optiral za Avstrijo in vsled tega kot inozemec ni smel brez dovoljenja boraviti na našem ozemlju. Unger se je, nahujškan od tovarišev upri aretaciji, vsled česar je bil oročnik prisiljen rabiti orožje. Težko ranjenega Ungerja so nameravali prepeljati v mariborsko bolnico, umrl pa je že na potu v Gornjem Cmureku.

PAGANINI

Drama iz življenja glasovitega goslača v glavni vlogi

Conrad Veidt

in krasotica

Iva May

Kino Tivoli

od danes naprej

Ne zamudite ogledati si to veliko delo kinematografije. — Rezervirajte vstopnice. Tel. štev. 108

Iz Ljubljane

u— **Jugoslovensko-češkoslovaška Liga v Ljubljani** pozivlja svoje člane, da se v čim najobilnejšem številu udeleže slavnostnega odlikovanja 10 slovenskih dobrovoljcev s češkoslovaškim vojnim križem. Slavljencem podeli odlikovanje g. gen. konzul češkoslovaške republike dr. Otakar Beneš v petek, dne 2. maja t. l. ob 11. uri dopoldne v vojašnici Kralja Petra (Poljanska cesta).

u— **Zvišane občinske trošarinske naklade v Ljubljani.** Veliki župan ljubljanske oblasti je izdal naredbo, da sme mestna občina ljubljanska v kritje občinskih potrebščin pobirati naslednje zvišane obč. trošarinske naklade: na rum itd. po 15 Din od litra, na špirit in žganje po 15 Din za hektolitersko stopinjo (za liter alkohola); na vino v steklenicah po 10 Din od vsake steklenice in na pivo po 50 par od litra. Prost občinske trošarinske naklade je oni špirit, ki se v znanstvene namene prejema brez plačila državne trošarine in poleg tega oni špirit, ki se dovoljuje v znanstvene in zdravilne namene inšpektorju ministrstva za narodno zdravje v Ljubljani.

u— **Československa Obec v Ljubljani** oznamuje svým členum že je pozvána gen. konzulem ČSR. v Ljubljani k slavnosti udílení Č. S. vojenského kříže jihoslov. dobrovolcem dne 2. t. m. přesně v 11. h. v kasárnách krále Petra.

u— **Československa Obec v Ljubljani** vyzývá své členy k hojné účasti na přátelském večírku ve dvoraně hotelu Union který pořádá ve čtvrtek dne 1. května klub slovenských dobrovolcev za příčinou významnámí borcu našim p. presidentem. V sobotu dne 3. května pořádá zpěvácké družtvo Slavec koncert v hotelu Union, v příležitosti oslav 40tiletého trvání spolku. Zučastněme se co možno nejhojněji. Dne 3. a 4. kvetna hraje česky klub Slovan z Vidne proti Iliriji na hřišti Ilirije. Upozornujemo na tento zápas. V nedeli dne 4. kvetna poslední představení našeho loutkového divadla v této sezoně.

Življenje in svet.

u— **Srebrno poroko** obhajata danes g. Franc Strohsack, blokovnik J. žel. in ga. Ana Strohsack. Še na mnoga leta!

u— **Predavanje v društvu «Soča».** V soboto 3. maja predava v salonu pri «Levu» ga. dr. Am. Šimec, šef bakteriološke stanice v Ljubljani, o temi: «Bakterije kot prijatelji in sovražniki človeka.» Odbor opozarja svoje člane in prijatelje, naj ne zamude ugodne prilike slišati to zelo podučno in zdravstveno predavanje. Za tem sledi lepa domača zabava s petjem. Začetek ob 8 in pol zvečer. Vstop vsem prost.

u— **40 letnica pevskega društva «Slavec».** Spored prireditev: 1. v soboto 3. maja «Slavnostni koncert» v veliki dvorani «Uniona» ob 8. zvečer; 2. v nedeljo 4. maja ob 10. uri «Slavnostno zborovanje» v veliki dvorani «Narodnega doma»; 3. Po zborovanju otvoritev «Slavčeve razstave» v društvenih prostorih v «Narodnem domu».

u— **Članom podružnice U. V. I. v Ljubljani na znanje:** V smislu sklepa seje izvršnega odbora v Ljubljani z dne 25. aprila t. l. se vrši dne 25. t. m. v salonu restavracije pri «Levu» na Gosposvetski cesti ob 9. dopoldne izredni občni zbor. Natančnejše obvestilo je objavljeno v «Vojnem Invalidu» z dne 1. maja t. l.

u— **Posetite gostilno «pri Nestelnu»,** Tržaška cesta 4.

u— **Zgubljeno.** Dne 18. aprila je zgubil neki železniški uslužbenec v Kolodvorski ulici 8 bankovcev po 100 Din. Najditelj dobi 100 Din nagrade. Denar naj se odda v naši upravi.

u— **Policijske prijave.** Od torka na sredo so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 1 tatvina, 2 prestopka kaljenja nočnega miru, 11 prestopkov cestnega policijskega reda, 1 prekoračenje policijske ure, 1 prestopek pasjega kontumaca, 1 pretep, 1 prestopek v zgláševalnih predpisih, 1 prestopek nespodobnega vedenja in 1 nevarna grožnja.

u— **Tatvina kolesa.** Snoči ob pol devetih je bilo g. Ivanu Puciharju, nastavljencu tvrdke Šuštar na Dolenjski cesti iz veže gostilne pri Kajfežu ukradeno kolo znamke «Diamand» tvrdke Jax v Ljubljani, s prestavo in svetiljko. Ker je bil dotičnik, ki je odpeljal kolo, opazovan in je znan, se pozivlja, da ga vrne v imenovani gostilni.

REMINGTON Mod. 12 brzostrelni pisalni stroj
FRANC BAR Gankarjevo n. br. 5. Tel. 407

Iz Celja

c— **Javna akademija Ferijalnega Saveza v Celju.** Ferijalni Savez, podružnica na drž. realni gimnaziji v Celju priredi v soboto, dne 3. maja t. l. ob pol 20. uri in v nedeljo, dne 4. maja ob pol 16. uri v veliki dvorani Narodnega doma akademijo, ki obsega sledeči zanimiv spored: Grieg, Karneval (klavir), Dvoržak, Allegro risoluto iz G-dur sonatine violina s klavirjem), gimnazijski moški zbor: a) Kimovec, Plaval oblaček je bel, b) Pregelj, Slovenska govorica, c) Novak, Gorski kraj; tenor solo s spremljevanjem klavirja: a) Canić, Gdje si dušo, b) Pavčič, Serenada in c) Foerster, Arija iz operete «Gorenjski slavček». Nato se vprizori Meškova drama «Mati». Z ozirom na lepi vzpored in blagi namen prireditve se pričakuje, da pokažejo Celjani z mnogobrojno udeležbo svoje simpatije za učečo se mladino.

Iz Maribora

a— **Dr. Ploj predsednik mariborske razstave.** Deputacija konzorcija mariborske razstave je prosila velikega župana dr. Miroslava Ploja, da prevzame vodstvo in predsedstvo letošnje razstave. Gospod veliki župan je prošnji ustregel ter obljubil, da skliče v najkrajšem času anketo, na kateri se bo izvolil razstavni odbor in eksekutiva.

a— **Državna skrb za deco.** Vodja Dečjega doma je odpeljal na otok Lokrum 5 gojencev Dečjega doma, ki se bodo na otoku zdravili na državne stroške.

a— **Kulturni drobiž iz Maribora.** Razstava «Kluba Mladih» se zatvori v nedeljo 4. t. m. ob 17. Ob pol 11. istega dne pa predava g. dr. Makso Snuderl v razstavni dvorani o nujnosti ekspresijonističnega izražanja. — V pondeljek 5. t. m. priredi «Ljudska univerza» proslavo 200 letnice rojstva Imanuela Kanta. Predavata prof. dr. Dolar in inž. Kukovec. V soboto 3. in 4. t. m. se bo vršil po mestu nabiralni dan «Ljudske knjižnice».

a— **Štiri delavske proslave v Mariboru.** Prvotno so se mariborski socijaldemokrati pogajali z neodvisnimi, da bi priredili skupno majsko proslavo v Mariboru. Ker pa so komunisti med pogajanjem zagrozili, da bodo na manifestacijskem zborovanju delavcem že oči odprli, so se pogajanja za skupen nastop razbila. Komunisti priredijo zato tudi svoje slavje v Radvanju, oficijelni socijalisti pa na Rotovškem trgu, kjer bo dr. Korun iz Ljubljane govoril nemško, Čobal iz Zagorja pa slovensko.

a— **Koncert ženskega učiteljišča.** V soboto, 3. maja t. l. ob 20. se vrši v Götzovi dvorani koncert «Državnega ženskega učiteljišča» v Mariboru pod vodstvom profesorice Ropasove. Kot solistka nastopi operna pevka Zora Ropas iz Ljubljane in prof. Radova, kot pianistka prof. Finžgarjeva.

a— **Odredba proti revolucijonarjem.** Na podlagi odredbe velikega župana je poslalo mariborsko okrajno glavarstvo uredništvom in tiskarnam odlok, s katerim se izrecno prepoveduje povodom majske proslave tiskati in razširjati lepake, brošure, pamflete in sploh vse tiskovine revolucijonarne vsebine.

a— **Nesreča pri orožju.** V nedeljo se je v Mariboru igral 16 letni dečko Blatnik s samokresom in ga skušal izprožiti. Samokres pa se kljub ponovnemu poskušanju ni hotel izprožiti. Ko pa je dečko zopet skušal izprožiti, je samokres naenkrat počil in zadel v bližini stoječega 7 letnega bratca Imra Blatnika ki se je takoj ves v krvi zgrudil na tla. Z rešilnim vozom so ga prepeljali v bolnico, kjer se je izkazalo, da otrok k sreči ni bil smrtno zadet.

Iz Primorja

Občinske volitve v Julijski krajini odložene. Občinske volitve v Julijski krajini bi se imele vršiti že letos. Zadnji ministrski svet v Rimu pa jih je odložil na prihodnje leto.

Kmetijski učitelji na Goriškem sami Italijani. Rimska vlada je imenovala na Goriškem za kmetijske učitelje: dr. Tonizza na podravnateljstvu v Gorici, dr. Valliga za sadjarstvo in vinogradstvo v Brdih in v Vipavski dolini, dr. Marsana za tolminski okraj in inž. Velicogno na oddelku v Ajdovščini. Niti eden izmed imenovanih ni Slovenec. Slovenski kmet ima torej pravico plačevati davke, nima pa pravice, da bi mu strokovni učitelji za kmetijstvo morali predavati v domačem jeziku.

Jugoslovan ubit v Italiji. Iz Italije nam pišejo: V spodnji Italiji je pri spopadu, ki je nastal radi politične debate, zgubil svoje življenje mladenič Jakob Kogoj iz Dol. Logatca v Jugoslaviji. (Beležimo to vest, kakor smo jo prejeli, ne da bi mogli kontrolirati njeno istinitost. Op. ured.)

Samomor gostilničarja radi bede. Krčmar Vincenc Vidmar, stanujoč v ulici Machiavelli št. 1 v Trstu je zašel v velike denarne stiske. Gostilna mu ni donašala niti toliko, da bi mogel preživljati svojo rodbino. Ker mu je pred kratkim obolela še žena in se je bal trenutka, ko mu prične družina gladovati, je v obupu sklenil izvršiti samomor. V torek zjutraj je v resnici skočil na kolodvoru pod lokomotivo tovornega vlaka, ki mu je eno nogo odrezal, drugo pa razmesaril. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer so ga operirali. Ko je prišel k sebi, je pretresljivo prosil zdravnike, naj ga puste umreti, da bo konec bede. Njegova želja se bo najbrž izpolnila, ker je po mnenju zdravnikov skoro izključeno, da bi okreval.

IZJAVA.

Še danes se širijo govorice, da me je ovadil gospod Ivo Turnšek, kancist zapadnega okrožja. Zato izjavljam, da so te govorice neresnične. Pripomnim pa, da je sodnijsko ugotovljeno, da me je ovadil gostilničar v Trbovljah P. G.

Trbovlje, 29. aprila 1924.

Josip Mervar
elektro-monter, Trbovlje št. 94.

IZJAVA.

Z ozirom na notico v Vašem cenj. listu z dne 24. aprila, v kateri se izjavlja, da gosp. A. Mencin od 17. aprila naprej ni več najemnik moje kavarne s pripombo «Toliko v vednost vsem zavednim celjskim in okoliškim Slovencem», si dovolim izjaviti, da gosp. A. Mencin ni bil najemnik kavarne, temveč v službenem razmerju in je njegov izstop sledil iz vzroka, ker nadaljevanje njegovega službenega razmerja ni bilo več možno — pa ne vsled moje krivde.

Kar se tiče očitka, da sem Nemec, pač ta izraz ni na mestu, ker jaz se ne vmešavam v politiko, marveč sem samo trgovec.

Ustanovil sem popolnoma moderno urejeno kavarniško podjetje, kjer se vrše vsakodnevni koncerti, že pred preobratom in sem vodil kavarno v vročih dneh po preobratu s primerno disciplino in v zadovoljnost vseh strank, katere tudi še danes z veseljem posečajo mojo kavarno in katerim se tudi za naprej najtopleje priporočam.

Ivan Kos
kavarnar, Celje.

Vremensko poročilo

Ljubljana 30 aprila 1924. Ljubljana 306 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana .	7.	749 9	13 2	sev. zap.	oblačno	3·3
Ljubljana .	14.	752 0	17 8	zapad	več obl.	—
Ljubljana .	21.	754 4	13·6	"	"	—
Zagreb . .	7.					
Beograd .	7.					
Dunaj . .	7.	752·5	10·0	brezvetra	dež	8·0
Praga . .	7.	749 3	8·0	zapad	oblačno	2·0
Inomost .	7.	750 6	10·0	jug. zap	dež	8 0

V Ljubljani barometer višji temper. visoka Solnce vzhaja ob 4·16. zahaja ob 19.9

Dunajsko vremensko poročilo. Nizki zračni pritisk obvladuje vreme v Evropi. Severno od Alp je padlo precej dežja. **Napoved za četrtek:** Oblačno, deževno in hladno, vendar izboljšanje ni izključeno.

Iz življenja in sveta

Dunajske raznoterosti

Dunaj, 29. aprila.

Ker je v nedeljo cel predpoldan deževalo in je dunajski meteorološki zavod izjavil, da bo dež trajal do večera, se je nedeljski box - match v zadnjem trenutku odpovedal. Meteorologi pa se radi večkrat zmotijo in to pot so se tudi, kajti ob pol 3. popoldne smo imeli zopet najlepši dan. Dunajska publika, ki je že nervozno čakala na ta sportni meeting, pa se zdaj na meteorologe huduje. Nič zato! Čakali bomo pač še en teden, kajti prihodnjo nedeljo bomo končno vendarle imeli priliko videti, kako slavni Carpentier obdelava svojega nasprotnika z železnimi pestmi. Največje veselje pa bo pri tej stvari imel brez dvoma Carpentier sam, ki bo baje za svoj «box» pobasal v žep kar celo milijardo avstrijskih kron. «Gaža» njegovega nasprotnika Townleya znaša samo 400 milijonov, kar pa tudi ni dosti manj kot 500 tisoč dinarjev.

Na dunajski Volksoperi se že nekaj dni sem ne vrše operne predstave. Člani orkestra so ravnateljstvu nepričakovano stavili zahtevo, da jim sviša plače za 60 % ter so zagrozili s stavko, ako se jim ne ugodi. Ker niso dobili v stavljenem roku zadovoljivega odgovora, so zapustili gledališče ter s tem onemogočili predstavo «Parsifala». Ravnatelj Markowsky je hotel rešiti predstavo s tem, da bi se mesto orkestra igralo na klavirju, publika je ta predlog z ogorčenjem zavrnila, češ, da ne pusti, da bi se Wagnerjeva opera na ta način profanirala. Ker se člani orkestra — 79 po številu — do danes niso vrnili, jih je ravnateljstvo odpustilo iz službe. Zdaj uprizarja v ljudski operi Raimundtheater s svojimi člani dramske predstave. Včeraj se je igrala mesto opere «Tristan und Isolde» groteska «Šest oseb išče avtorja». Vendar ravnateljstvo upa, da bo prišelo že ta teden zopet z rednimi opernimi predstavami. am.

Nadloge svetovnega potnika

Pred petnajstimi leti, spomladi 1909, je je razpisalo dunajsko mednarodno novinarsko združenje «Concordia» nagrado za mednarodno peš-turo, ki je obsegala več delov sveta. K tekmi se je priglasilo pet žurnalistov: Rumun Friderik Merdinger iz Braile, Nemec Artur Winterfeld, Avstrijec Oton Artbauer, Nemec Karel Klein in Poljak Filip Dobrowsky.

Rumunu Frideriku Merdingerju je bilo določeno potovanje po Evropi, Aziji in Afriki. Udruženje, ki je razpisalo nagrado za zmagovalca v peš tekmi bogato nagrado dveh milijonov avstrijskih zlatih kron, je stavilo pogoj, da mora vsak potnik na svoji turi obiskati vsa glavna mesta držav, po katerih potuje, ter da morajo njegovo bivanje v vseh važnih centrih izpričati oblasti s svojim uradnim pečatom. Tekmovalci so se podali na težavno pot, toda svoji nalogi je ostal kos samo eden: rumunski novinar. Ostali štirje so odpadli: oba nemška novinarja sta umrla; prvi je padel v Maroku, drugi je umrl za tifusom; Avstrijca je dohitela smrt na bojišču, Poljak pa se je vsled zrahljanega zdravja odtegnil potovanju ter se je vrnil domov.

Rumun je na ta način ostal edini tekmec za bogato nagrado. Odpotoval je z Dunaja, obiskal avstrijska in madžarska mesta, nato se je podal v Rusijo, Bolgarijo, Turčijo in Egipt. Iz Kaira se je vrnil z ladjo v Trst, odkoder je preko Jugoslavije — oglasil se je tudi v Ljubljani — šel v Nemčijo, Belgijo, Nizozemsko, Anglijo in Francijo.

V Marseillu se je vkrcal na parobrod in se čez Sredozemsko morje peljal v severno Afriko. — Prišel je v Alžir, od tam v Tunis, Tripolis in Cirenaiko. Alžirski gubrrnator, francoski general O'Conor mu je dovolil, da se je pridružil veliki karavani, ki je štela 300 kamel in 200 mezgov. Karavana je bila namenjena v Sudan. Morala je prekoračiti gorovje Atlas. Tako je dospela v Maroko, odkoder je nadaljeval pot v Saharo.

Ta pot je bila nepopisno težavna. Trajala je štiri mesece. Potovanje je ovirala strašna vročina, ki je ljudi in živali naravnost dušila. Podnevi je bilo do 80 stopinj; ponoči pa 47 do 48 stopinj nad ničlo. Samum je kaj nemilo gospodaril v teh krajih. Nadloge so še povečali številni arabski razbojniki, ki so napadali karavano, da bi se polastili živeža, blaga in denarja, ki ga je nosila s sabo.

Pravcata šiba za potnike je bil mrčes. Posebno opasen je v afriški puščavi črn škorpijon, ki lahko umori človeka z enim samim pikom. Škorpijon živi v pesku. Vsako noč, predno je karavana legla k počitku, je morala preiskati peščene plasti in pomoriti tega opasnega sovražnika človeških življenj. Mnogoteri so radi neprevidnosti napram tej živali podlegli. Zvečer so legli utrujeni k počitku, zjutraj ko bi morali vstati, pa jih ni bilo več mogoče prikličati v življenje. Umrli so vsled škorpijonovega pika.

Po štirih mesecih tega napornega potovanja je preostanek karavane dospel v Timbuktu, kjer so ljudje 60 dni počivali in se podvrgli različnim zdravilnim kuram. Naš potnik se je podal naprej v Indijo in na Kitajsko. Potem se je vrnil v Evropo in prepotoval Španijo, odkoder je šel zopet na Dunaj, da obnovi pogodbo, predloži dokumente in se prepriča, kaj je z njegovim denarjem. Bil je v redu, imela ga je Anglo-banka v zlatem depozitu.

Merdinger, katerega je na opisanem potovanju spremljala tudi žena, se je ves čas hranil z mladim mesom in jajci. Opojnih pijač se je dosledno vzdrževal; pil je samo vodo. Dnevno je prehodil 30 do 40 kilometrov. S seboj je nosil oprtnik, težak 35 *kg*, žena pa nahrbtnik s 25 *kg* teže. Merdinger je dozdaj prehodil 92.000 kilometrov. Da se mu nagrada izplača, mora prehoditi še okolu 14 tisoč km, toda to ne bo več naporno in težko. Glavni napori so premagani in mož se nadeja, da bo letos meseca decembra dvignil v Angleški banki na Dunaju dva milijona res krvavo zasluženih zlatih kron, nakar se umakne v privatno življenje.

× **Blaznost vojvodinje Štefanije.** Pisali smo že o žalostni usodi vojvodinje Štefanije Lonyay, bivše žene Franc Jožefovega sina Rudolfa. Revica je zblaznela. Sedaj živi v mestecu Oroszváru, kjer ima obitelj Lonyay svoj letoviščarski dvorec. Njena blaznost je verske narave. Bolnica trpi na strašnih prikaznih. Neprestano se razgovarja z umrlimi predniki, katerim obljubuje, da bo molila zanje tudi če ji nič ne plačajo. Vest jo strašno grize. Večkrat govori ure in ure in se opravičuje napram svoji nedavno umrli sestri Luizi Koburški. Oblači se v nunsko oblačilo. Prestala se je šminkati ter nosi samo še pšeničnorumeno lasuljo, ki napravlja njeno lice 20 let starejše kot je v resnici. Tudi drugače izgleda kaj žalostno. Okolica jo prenaša z velikim sočustvovanjem, kar nesrečnici lajša bridke ure.

× **Kaj vse se lahko primeri človeku na potovanju.** Češkoslovaški slikar Fr. Dvořak se je nedavno podal v Ameriko. Pri sebi je nosil majhno količino kokaina, katerega je uporabljal proti zobobolu. Pri preiskavi so oblasti prišle kokainu na sled in Dvořaka so zaprli. Ker se pa ni umel sporazumeti z oblastmi, so ga Američani proglasili za umobolnega ter ga zaprli v neko opazovalnico za duševne bolezni. Končno se je slikarju posrečilo priti v stik s češkoslovaškim konzulom, kateri ga je rešil gotovega konca v blaznici, kamor so ga hoteli spraviti Američani.

× **Italijanski letalec v Amundsenovi družbi.** Norveški raziskovalec severnega tečaja Amundsen je povabil s seboj na pot čez severni tečaj par oseb, med katerimi se nahaja tudi nekaj prvovrstnih inozemskih zrakoplovcev. Italijani so obesili Amundsenu na vrat letalca Locatellija, ki je priznano eden najboljših strokovnjakov v italijanski zračni mornarici. Locatelli je rodom iz Bergama ter je bil pri zadnjih volitvah izvoljen za poslanca na Mussolinijevi fašistovski listi. Udeležil se je svoj čas tudi znanega senzacijonalnega poleta D'Annunzia na Dunaj ter se tudi drugače izkazal za hrabrega borca z zrakom.

× **Einsteinova teorija se vnovič potrjuje.** Newyorški fizik dr. St. John, ki je nastavljen na Mount-Wilsonovem observatoriju v New Yorku poroča, da najnovejša njegova raziskovanja popolnoma potrjujejo Einsteinovo teorijo o gravitaciji zelje in odmikanju linij solčnega spektra.

× **200 dijakov utonilo.** Po poročilih newyorških časopisov se je zgodila pri Činampu ob zapadni obali Koreje velika ladijska nesreča, pri kateri je utonilo 200 koreanskih dijakov. Parnik, na katerem so se nahajali dijaki, je imel ravno prevzeti od japonskih torpedovk živila. Pri tem je parnik zadel z vso silo v eno torpedovk, se močno poškodoval in potopil.

× **Spor radi mrtve Duse.** «Corriere della Sera» objavlja pismo gledališkega pisatelja Marka Praga, v katerem se izreka ta proti temu, da bi bila Eleonora Duse pokopana v častnem grobu. V nekem razgovoru, ki ga je imel Marko Praga l. 1920. z veliko tragedkinjo, je umetnica sama izrazila željo, da bi bilo njeno truplo pokopano na njenem posestvu Asolo na Beneškem. Krsta s truplom Eleonore Duse bo prepeljana dne 1. maja na krovu parnika «Duilio» v Italijo.

× **Prenos kosti italijanskih vojakov.** Iz Dijona v Franciji je te dni odplulo nad 250 rakev s smrtnimi ostanki italijanskih častnikov in vojakov, ki so padli na francoski fronti. Tudi iz Soluna so prepeljali v Italijo smrtne ostanke italijanskih vojakov ki so padli na solunski fronti.

× **Ponovna zima v Rusiji.** Ruska pravoslavna Velika noč se je letos pojavila v pravi božični podobi. V celi severni in srednji Rusiji je dva dni padal gost sneg. V Moskvi je snega še 30 centimetrov, v Petrogradu pa nad pol metra. Vlaki imajo velike zamude. Ponekod je ustavljen promet. Noči so izredno mrzle.

× **Išče se samica za gorilo.** V New Yorku zbuja sedaj splošno pozornost sledeči nevsakdanji dogodek: V nekem tamošnjem hotelu se je nastanil lastnik zverinjaka John Daniel, ki je pripeljal s seboj posebno lepega gorila. Samec se pa ne počuti dobro brez družice. Ker ima gorila služiti znanstvenikom za proučevanje naravoslovne vede, je prof. Bornes, predsednik geografskega društva v New Yorku, razpisal javno zbiranje denarja, s katerim naj bi se gorili preskrbela samica, po katero pojde posebna ekspedicija.

× **Vročinski val v Pirenejih.** V vzhodnih Pirenejih je letos nastopila neznosna vročina. Kar se zgodi drugače le poredkoma ob tem času, znaša temperatura v pogorju sedaj 31 stopinj nad ničlo.

Dijaško življenje

Ferijalni Savez

Naša, o dijaškem gibanju slabo poučena javnost navadno podcenjuje izredno važni kulturni pomen dijaške organizacije «Ferijalni Savez», ki združuje v svojih vrstah srednješolce, akademike in učiteljstvo cele Jugoslavije.

Početki te organizacije segajo v predvojno dobo. Leta 1908. so dijaki iz lastne iniciative ustanovili v Ljubljani «Počitniško zvezo», koje naloga je bila gojiti med mladino narodno zavest, olajšati svojim članom počitniška potovanja ter pospeševati družabne vezi. Dober del slovenske dijaške zgodovine je združen s tem skromnim pokretom. Birokratske ozkosrčne avstrijske oblasti so takoj zaslutile v tej organizaciji prve početke novega, revolucionarnega nacionalizma. Hotele so zatreti organizacijo in niso nudile dijaštvu nobenih ugodnosti. Ob izbruhu svetovne vojne je bila organizacija razpuščena, a mnogi njeni člani so se častno odlikovali v boju za narodno svobodo. Med mnogimi drugimi sta najbolj znani imeni Ivana Endlicherja in Avgusta Jenka.

Po prevratu l. 1918. so ustanovili v Beogradu nekdanji člani «Počitniške zveze» sedanji Ferijalni Savez, ki ima že nad 4000 članov. Ideologija in cilji dajejo Ferijalnemu Savezu značaj izrazito kulturnega društva. Osnovna misel društvenega programa je, da naj mladi ljudje s potovanji spoznajo našo širno domovino, se pri tem izobrazijo, poglobijo v narodno življenje, njegove običaje, mišljenje in čustvovanje ter se pri tem osvobode mnogih predsodkov in medsebojnih provincijalnih nezaupanj. Stremljenje mladine po potovanjih pospešuje F. S. s preskrbovanjem voznih olajšav, brezplačnih prenočišč, s ceneno prehrano ter z zgradbo kolonij za bolehne dijake. Akoravno je organizacija šele v prvem razvoju, si je vendar ustanovila že dokaj lepih kolonij in sicer v Sarajevu, na Avali pri Beogradu, v Topoli (dar kralja Aleksandra) in na Fruški gori. V Sloveniji je prepustil organizaciji g. Kocbek svojo kočo na Molički planini. Letos nameava zgraditi F. S. svojo kolonijo tudi na Bledu ali pa v Bohinjski Bistrici.

Organizacija izdaja tudi brošure, časopise, zemljevide in razglednice v propagandne svrhe, navdušuje dijake za prirodne krasote, pospešuje obisk muzejev, galerij in razstav, pobija analfabetizem ter propagira vzdržnost mladine od alkohola in nikotina. Je to povsem od krepkega idealizma prožet pokret, ki zasluži, da ga javnost vpošteva in po svojih močeh podpira.

V kratkem priredi ljubljanski mestni odbor F. S. svoj cvetlični dan, kojega skupiček se bo uporabil za zgradbo kolonije v Bohinju in za nabavo posteljne opreme za prenočišča za potujoče dijake v Ljubljani. Cvetlični dan se bo vršil pod pokroviteljstvom gospe Mayerjeve, soproge zdravstvenega svetnika in g. dr. Stanko Bevka, šefa prosvetnega oddelka. Upati je, da bo naša javnost po svojih močeh podprla ta simpatičen dijaški pokret.

Svet slušateljev ljubljanske univerze. Začetkom meseca maja si bo izvolila omladina ljubljanske univerze svoje predstavništvo: **svet slušateljev ljubljanske univerze,** ki bo imel nalogo zastopati interese vseh ljubljanskih akademikov. Pravila za to reprezentanco, ki so jih sestavila vsa kulturna društva na iniciativo C. T., so po delegatih društev že sprejeta. Volitve bodo nedvomno viharne, ker se bodo po daljšem presledku zopet merile moči med naprednimi in klerikalnimi akademiki.

Juridična fakulteta v Subotici. V preteklem zimskem semestru je bilo na juridični fakulteti v Subotici vpisanih 369 rednih (347 moških in 22 žensk) slušateljev in 32 izrednih (30 moških in 2 ženski) slušateljev. Vseh slušateljev je torej bilo 401. Kot dekan je fungiral dr. Milorad Nedeljković, kot prodekan pa dr. Čedomir Marković.

Slovansko dijaštvo v Franciji. «La Bulgarie» prinaša od svojega dopisnika informativen članek, o slovanskem dijaštvu v Parizu, kjer študira sedaj 1200 slovanskih dijakov in sicer 600 Rusov, 300 Jugoslovanov, 100 Poljakov, 100 Čehov in okoli 100 Bolgarov in Lužiških Srbov. Slovansko dijaštvo je organizirano v društvu «Union etudiants slaves de Paris». Društvo goji pred vsem smisel za slovansko vzajemnost in bratstvo.

Akcija bolgarskih akademikov. — Akademiki vseučilišča v Sofiji so nedavno uprizorili stavko in velike demonstracije, ker je prosvetno ministrstvo predložilo narodnemu sobranju zakonski načrt, po katerem bi akademiki vsak semester morali plačevati državno pristojbino v znesku 400 levov. Radi izgredov akademske omladine je rektorat sofijske univerze izključil 40 slušateljev ter uvedel preiskavo, da dožene, kdo je voditelj stavke. Agronomska fakulteta je ukinila štipendije vsem slušateljem, ki so se udeležili demonstracij. Konflikt še ni poravnan.

Dunajski visokošolski mednarodni tečaj. Od 27. avgusta do 16. septembra se bo vršil na Dunaju tretji povojni visokošolski tečaj, ki jih prireja dunajska univerza v stremljenju, da si obdrži po možnosti tudi v bodoče ono osrednje in vodilno stališče v podonavskih deželah, ki ga je imela nekdaj. Ob tej priliki vanja številnih inozemskih učenjakov in strokovnjakov.

Elegantno oblečeni
boste le tedaj, ako si nabavite toalete ali blago najmodernejših vzorcev pri znanem, solidnem, domačem podjetju
Drago Schwab, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.
Vsa oblačila se izdelujejo v lastni režiji in se jamči za solidno delo!
Prvovrstno blago, uvoženo iz Anglije in Češkoslovaške. Perilo za gospode v ogromni izberi.
2109/a

Dr. Ljudevit Pivko:

Šifrirana pisma

(D. R. U. P.)

5

«Mislim včeraj ali pred dvema dnevoma.»

«To je nekaj novega!»

Zamislil sem se. Spomnil sem se, da imamo še drugega oficirja istega imena, Antona Čurića, ki je sedaj pri Vidmarjevi četi v VI. armadi. Ta je katoličan, Bošnjak, iz Dol. Vakufa, in je prišel šele pred tremi tedni iz Avstrije skupno z onima zloglasnima Čehoma Jungom in Mikulikom, ki sta že bila na sumu kot avstrijakanta pri češkem oddelku v Bresci. Najbrž so ju zamenjali ali pa v italijanskih generalnih kvartirjih in informacijskih uradih vobče ne vedo, da imamo dva oficirja istega imena, Čurića in Čurića. Taka pomota bi nam dobro došla, dokler se zamotano vprašanje «drupa» ne pojasni.

Hladna sapa je zavela po vrtu. Torte si je poslal po plašč in tudi jaz sem si stopil po pelerino, visečo na hodniku. Prižgal sem si polovico tovarne in izkušal izvedeti še kaj več o Čuriću in tovariših.

«Moj oficir menda ne vé, da ste mu pritisnili pečat avstrijakantstva.»

«Deset dni že nisem govoril z njim. Tudi bi ne bilo lepo, ako bi dvomil kdo o njegovem poštenju. — Često sem gledal vaše Jugoslovane in priznavam vam, kapitane, da so mi fizijognomije vaših ljudi bile vselej popolnoma jasne. Tudi pri Čehoslovakih je tako. V takih ljudeh se ne skrivajo avstrijski špijoni. To je tudi mnenje polkovnika Smagniotta.»

«Zakaj pa vi Italijani ne poiščete tistih ljudi — zločince, ki lansirajo v svet lažnive vesti o nezanesljivosti slovanskih borcev, ki se bijejo ob boku sinov italijanskih? Zločince je treba kaznovati. Pomislite, koliko škode in sramote nam lahko napravijo hudobni jezikiⁱ»

«Tudi jaz mislim tako. Toda, kapitane, meni ni znano, odkod imajo naša poveljstva te vesti.»

«Jaz vem! Iz Avstrije!»

«Ha! Ta bi bila lepa!»

«Da, da! Iz Avstrije! Mi smo tukaj sami idijoti, dasi si domišljamo, da prekašamo Nemce po bistrosti. Na italijanski fronti so se pojavili legijonarji. — Avstrija je pazno zasledovala poročila o dogovoru med Italijo in češkoslovaškim Narodnim svetom, podpisanem dne 21. aprila 1918 v Palazzo Braschi: zbirala je vesti italijanskega časopisja o slovanskih legijonarskih formacijah v Italiji, o rimskih slavnostih dne 24. maja, ko so Čehoslovaki (1. bataljon 34. polka) prejeli iz rok M. R. Štefánika svoj bojni prapor pred palačo Venezia, ki je bila do vojne last avstrijskega cesarja. Kmalu je Avstrija občutila tudi na fronti novega nasprotnika, ki je prinašal poleg pušk in petard še drugo nevarnejše orožje, p r o p a g a n d o, s katero so legijonarji jeli razbijati avstrijske vrste. — Tega počenjanja avstrijsko vojno poveljstvo ni moglo in ni smelo mirno prenašati. Ni čudo, da je iskalo sredstev, s katerimi bi zmanjšalo novo nevarnost, pa tudi sredstev, s katerimi bi ugonobilo vse legijonarsko gibanje. Zdaj nam piše pisma in nas svari pred legijonarji. Italijani čitajo in — lasje se jim ježijo. Primer «Čurić» vam dokazuje, da smo idijoti. Nemec v Innsbrucku pri propagandnem uradu je zvedel iz poročil s fronte, da se nahaja v Italiji legijonar Čurić, in si je izmislil, da bi lahko pisal v Italijo pismo s sledečo vsebino: «Čujte vi, Italijani! Vi ste sicer moji sovražniki, kljub temu pa vas svarim, — ker vas spoštujem, kakor spoštujemo viteške sovražnike. Čuvajte se pred legijonarjem Čurićem, ki stoji v tajni službi Avstrije . . .» Tako nekako si mislim nastanek vaših govorov, in naj me vrag vzame, ako ni tako! Mi tukaj smo pa idijoti, ker smo dobili iz Avstrije od neznanega «prijatelja» pismo in sedaj o njem razpravljamo. Nemec se seveda zgoraj v Innsbrucku muza, smeje in čaka na uspeh, ki ga je dosegel s svojim poročilom. Kaj pravite?»

Razgovoril sem se, ker me je zabaval izraz «gardskega plemiča». Strmel je in napeto poslušal.

«Kako si predstavljate — pismo iz Innsbrucka?»

Pogodil sem torej.

«Kakor hočete. Radiotelegram — letak iz aeroplana — pismo preko Švice — kakor hočete.»

«Poslušajte, sedaj me ta stvar zanima. Pravite, da pojdete jutri k polkovniku Smagniottu? — Kaj ne, vi bi ne imeli nič proti temu, ako bi bil jaz navzoč pri vašem raportu?»

«Ljubo bi mi bilo.»

In tako sva se dogovorila, da se pelje dopoldne (9. avgusta) v Mogliano Veneto.

VIII.

V Mogliano me je zadržal Rus, kapitan Kobylinskij, po civilnem poklicu menda zdravnik v Genovi. Bradati in zgovorni Rus me ni pustil 20 minut iz rok. Kadar sem mu podajal roko, stoječ z eno nogo že na stopnicah Smagniottovega urada, me je vselej iznova zasukal k sebi in mi hitel pripovedovati še nekaj, zdaj o Rusih, zdaj o Čehih, zdaj o Srbih. Podpolkovnik Torre je bil tačas že pri Smagniottu in mu je zvesto poročal o najinem sinočnjem razgovoru v Cappelli. Končno se mi je posrečilo, da sem ušel Kobylinskemu: «Smagniotto me kliče na raport in grdo bi bilo, ako bi ne bil točen.»

«Razumem, razumem, a popoldne te počakam v Marocu. Imam ti še mnogo povedati. Pridi in oglej si tudi ruske dobrovoljce! O njih niti ne veš, kaj ne, da ne veš nič o ruskih dobrovoljcih? Lahko bi jih pozdravil! Pridi, pridi, vsi te poznajo po imenu in delu! Veselilo nas bo, ako nas obiščeš! Jaz jih poprej pripravim in jim povem, kdo je jugoslovanski kapitan Pivko.»

Kobylinskemu je vrelo iz ust in nevede se mi je približal po stopnicah ter bi me bil spet vjel in zgrabil za roko, ako bi se mu ne bil naglo umaknil na hodnik. Bil je eden izmed ljudi, katerih se težko rešiš, — toda zanimiv in dober človek.

Polkovnik Smagniotto, visok, lep mož širokega in visokega čela, je izrazil zadovoljnost, da sem ga obiskal. Videl sem ga tretjič v življenju; bil mi je v najboljšem spominu. Z vsako besedo in vsako kretnjo se je javljal kot duševni aristokrat.

Po obligatnih vprašanjih in odgovorih glede zdravja in poslov je ponudil cigarete, koje sem odklonil.

Gospodarstvo

Prijavljenje žganjarskih kotlov

Kakor čujemo zahtevajo finančni organi ponekod še vedno, naj izdelovalci in prodajalci žganjarskih kotlov prijavijo vsako izdelavo, prejem in prodajo kotla ali posameznega dela (n. pr. kape) in naj vodijo kontrolnik o žgalnih pripravah, kakor so ga morali voditi po predpisih iz leta 1921.

To postopanje je nezakonito, ker v točki 149. člena 116. novega trošarinskega pravilnika je izrecno določeno, da so vsi dotedanji predpisi o trošarini na žganje razveljavljeni, v novih predpisih o trošarini na žganje pa o tem, da bi izdelovalci ali prodajalci žganjarskih kotlov morali voditi o izdelavi ali prodaji kako beležnico ali da bi morali izdelavo in prodajo kotlov prijavljati, ni niti besedice.

Ako bi eden ali drugi organ od izdelovalca ali prodajalca žganjarskih kotlov zahteval, naj vodi kontrolnik ali naj prijavlja izpremembe v številu kotlov, naj ga dotični trgovec vpraša, na podstavi katere točke člena 116. trošarinskega pralinika on to zahteva.

Podobno je z našimi kmetovalci, ki imajo žganjarske kotle. Tudi njim ni treba prijavljati ne tega, da so kotel kupili, niti da so ga prodali ali izposodili. Vse to dandanes finančne kontrole prav nič več ne briga, ker ne vodi o žganjarskih kotlih nobene evidence več. Če jo pa kje vendarle vodi, jo vodi popolnoma brez potrebe in brez vsakega smisla.

Nabavo ali oddajo žganjarskega kotla mora prijaviti sedaj le še oni, ki kuha žganje zaradi trgovine in iz kupljenih snovi, toda ta mora nabavo žgalne priprave vložiti ne že ob nabavi sami temveč šele 20 dni, preden prične kuhati žganje.

Ker si pa morajo vsi oni, ki kuhajo žganje iz kupljenih snovi zaradi trgovine do 20. maja 1924 nabaviti zbiralnik, bomo imeli v celi Sloveniji vsega skupaj morda kakih 10 žganjarn, ki bi bile še dolžne prijavljati izpremembe v stanju žgalnih priprav, ki bi bile torej smatrati tudi v bodoče še za žganjarne.

Da se gostilničarji in drugi prodajalci alkoholnih tekočin smatrajo le takrat za podjetnike žganjarn, če kuhajo žganje iz kupljenih snovi, ne pa tudi, če ga kuhajo samo iz doma pridelanih snovi, smo povedali že v članku «Žganjarski kotli gostilničarjev in trgovcev» v 80. številki «Jutra», vendar danes vnovič na to opozarjamo, ker vladajo baje vkljub vsem naredbam in pojasnilom po nekod še danes dvomi, ali je gostilničar ki ima žganjarski kotel, smatrati za podjetnika žganjarne, ki si bo moral nabaviti zbiralnik ali ne. Odgovor je prav lahek: Oni gostilničar, ki hoče kuhati žganje edinole še iz lastnih, t. j. doma pridelanih snovi, se ne smatra za podjetnika žganjarne in je torej glede kotla (ne pa glede nakuhanega žganja) vsake kontrole prost, oni pa, ki hoče kuhati žganje tudi iz tujih (kupljenih, od drugod dobljenih) snovi, se pa smatra za podjetnika žganjarne in si bo moral nabaviti zbiralnik.

Ker stane ureditev žganjarne po novih predpisih najmanj 25.000 dinarjev, se bodo naši gostilničarji in trgovci morali pač omejiti le še na kuhanje žganja iz doma pridelanih snovi in prepustiti kuhanje žganja iz tujih snovi tistim par žganjarnam, ki si bodo nabavile zbiralnike.

Ob tej priliki opozarjamo posestnike žganjarskih kotlov, ki imajo še vedno na hišah svoječasno predpisano označbo žgavne, da smejo tablice z napisom «Žganjarna» brez skrbi odstraniti. Taki napisi ostanejo le še pri obrtnih žganjarnah.

Češkoslovaška zunanja trgovina v I. četrtletju

Češkoslovaški statistični državni urad je objavil te dni uvozne številke za marec s čemer je podan pregled celokupne zunanje trgovine v prvem četrtletju tega leta.

Izvoz je znašal v marcu 1341.0 milijona, a uvoz 1124.2 milijona Kč (aktivum 217.8 milijona Kč); v februarju: izvoz 1254.1 milijona, uvoz 1245.5 milijona Kč (aktivum 8.6 milijona Kč). V marcu je torej napram februarju izvoz narasel za 87.8 milijona Kč, dočim je uvoz padel za 121.3 milijona Kč. Pri uvozu so zlasti padle tekstilne sirovine. V januarju je imela, kakor smo že poročali, Češkoslovaška pasivno trgovinsko bilanco, in sicer je znašal v tem mesecu uvoz 809.7 milijona Kč, izvoz pa le 800.2 milijona Kč (pasivum 9.5 milijona Kč). Za celo prvo četrtletje t. l. znaša torej skupen aktivum 216.9 milijona Kč; in je torej manjši nego za mesec marc sam.

Najvažnejše blago, ki ga je uvozila Češkoslovaška v prvem četrtletju t. l., je bilo po skupinah (v oklepajih vrednost v milijonih Kč): bombaž, sukanec in izdelki iz njega (737.3), volna, sukanec in izdelki iz nje (415.5), žito, slad itd. (272.3), živina za klanje in vprego (180.3), masti (179.2), svila in svileni izdelki (96.7), konoplja, lan, juta in tako dalje (95.2), sadje, sočivje (78.4).

Tržna poročila

Zagrebški tedenski sejem (30. t. m.). Sejem je bil jako slab, ker se je danes vršil letni sejem v Veliki Gorici. Inozemskih kupcev je bilo prav neznatno število. Cene za kg žive teže: voli domači I. 14.5 do 15.75, II. 13 do 14, III. 12 do 13, bosanski I. 13 do 14, II. 11 do 13, III. 9 do 11, biki 12.5 do 13.5, krave domače I. 13 do 14, II. 12 do 12.5, III. 10 do 11, junci domači I. 14 do 15, II. 13 do 14, bosanski 11 do 13, telice domače I. 13 do 14, II. 12.5 do 13.5, bosanske III.11 do 12, teleta 15 do 16, svinje nepitane 21 do 22, pitane 22.5 do 24, prasci do enega leta 18 do 26, preko enega leta 19 do 20 Din. Konje za komad: težki 12.000 do 15.000, lahki 10.000 do 11.000, kmetijski 6000 do 7000, jezdni 8000 do 10.000 Din. Konji za klanje 2.5 do 4 Din kilogram žive teže. Krma: seno neprešano I. 125 do 128, II. 100 do 112, prešano 150, otava 130 do 162, detelja in lucerna 140 do 175, slama I. 100 do 125, II. 75 do 100 Din za 100 kg.

Tržaški sladkorni trg. Iz Trsta poročajo: Povpraševanje je zadovoljivo, toda do znatnejših zaključkov ne pride zbog previsoko zahtevanih cen. Zadnje dni so bile nastopne cene: madžarski peščeni in kristalni sladkor, promptno in do maja Lst. 26.5 do 26.10; češkoslovaški normalni kristalni, promptno in do maja Lst. 26.10 do 27.75; češkoslovaški fini kristalni, promptno in do maja Lst. 27 do 28; v kockah, promptno in do maja Lst. 28 do 28.15; concassé, promptno in do maja Lst. 27.10 do 28 per 1000 kg.

= **Poljska zunanja trgovina v l. 1923.** Iz Varšave poročajo: Iz ravnokar objavljenih statističnih podatkov o poljski trgovinski bilanci za l. 1923. je razvidno, da je vrednost uvoza v tem času znašala 1,116,474.000 (v l. 1922. 844,584.000) zlatih frankov, a vrednost izvoza vsoto 1,195,586.000 (v l. 1922. 655,150.000) zlatih frankov. Po vrednosti najvažnejši izvozni predmet je bil premog, potem sledijo kovinski izdelki, bombažno blago, lesni polfabrikati, sladkor, volneno blago, sirov les, cink, petrolejski produkti. Izvažala je Poljska največ v Nemčijo, potem v Rumunijo, Avstrijo, Češkoslovaško, Zedinjene države. Uvozila pa je Poljska po vrednosti (skupine): gotovo blago (kovinski izdelki, bombaž, volno itd.), sirovine, živila, polizdelke, živo živino, razno blago. Uvozila je največ iz Nemčije, potem iz Zedinjenih držav, Avstrije, Češkoslovaške, Rumunije.

= **Eden največjih konkurzov v Budimpešti.** Iz Budimpešte poročajo, da je prišla v konkurz bančna tvrdka Emil Weiss in sin. Skupna škoda od tega konkurza znaša okrog 510 milijard mK in je to nedvomno eden največjih konkursov v Budimpešti.

= **Pomanjkanje denarja v Madžarski** se v zadnjem času zelo občuti v vsem madžarskem gospodarskem življenju. Vzrok temu je v tem, da se vlada prizadeva, da poravna še pred začetkom sanacijske akcije in pred ustanovitvijo notne banke stare državne dolgove, ki znašajo nekaj sto milijard mK. V to svrho so se uporabila vplačila prisilnega posojila, potem so se vzeli iz prometa raznovrstni denarni zneski. Pričakuje se, da se bodo vsi dolgovi v kratkem času poravnali in bo potem zopet nastopilo olajšanje kritičnega stanja na denarnem trgu.

= **Svoboden izvoz červoncev iz Rusije.** Ruska vlada je dovolila prost izvoz červoncev iz Rusije.

= **Pasivnost trgovinske bilance Švice** za l. 1923. znaša 482 milijonov švicarskih frankov in je znatno večja, nego je bila v letu 1922.

= **Temelji nove carinske tarife.** Iz Beograda poročajo: Nova carinska tarifa bo v precejšnji meri odgovarjala zahtevam gospodarskih krogov. Besedilo zakonskega načrta v carinski tarifi se je popolnoma na novo predelalo, pri čemer se je izvedla stroga enotnost nomenklature v vsem besedilu. Popolnoma na novo so se izdelali nastopni deli tarife: les in lesni izdelki, steklo, papir, železo in železno blago. Nova tarifa bo obsegala 700 številk, torej za 30 več nego stara. Pri tarifi se je ukinil dosedanji sistem dvojnih carinskih postavk, to je minimalne in maksimalne tarife. Načrt nove tarife je izdelan na podlagi avtonomne tarife in je zgrajen v znamenju posebno izdatnih zaščitnih carin. Zaščitne carine imajo svrho, oteževati izvoz gotovih predmetov, predvsem sirovin, s čemer bi se umetno povečala ponudba v tuzemstvu in bi se pogoji domače predelave izboljšali. Po novi tarifi se bo carinski nadavek določal po stvarni resničnemu tečaju zlata odgovarjajoči parileti. Nova tarifa v vsem zasleduje čim večji izvoz in opušča finančne carine. Kakor se poroča, je načrt že dogotovljen in doposlan vsem gospodarskim institucijam v državi, da izjavijo svoje mišljenje glede končne stilizacije.

= **Statistika naše zunanje trgovine za l. 1922.,** izdaja Generalne direkcije carin, je izšla in te more kupiti za ceno 100 Din pri vsaki glavni carinarnici.

= **Oddaje in prodaje.** Pri odelenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 20. maja ofertalna licitacija glede izdelovanja 3000 belih mornarskih oblek iz blaga, ki ga da odelenje za mornarico. — Direkcija šum v Sarajevu bo prodala dne 20. maja na javni dražbi okoli 25.000 kubičnih metrov izlastega lesa na panju. Natančnejše v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

= **Ogromno število ustavitev plačil na Dunaju.** Z Dunaja poročajo, da je bilo tekom dobrih dveh tednov prijavljenih 85 ustavitev plačil.

= **Priprave za kartelni zakon v Češkoslovaški.** Iz Prage javljajo: Češkoslovaška vlada pripravlja načrt zakona, ki bi uredil vprašanje kartelov v Češkoslovaški. Zakon naj bi preprečal snovanje kartelov, udruženj itd. v svrho uničenja manjših podjetij in oškodovanja konsumentov z blagom slabše kakovosti ter z višanjem cen. Svrha zakona ne bo ukinitev kartelov, temveč samo državna kontrola kartelnih pogodb.

Sokol

Beograjski Sokoli v Zagrebu

Beogradsko Sokolstvo se je odločilo, da vrne bratskemu društvu v Zagrebu poset in da pri tej priliki pokaže, kako deluje in napreduje Sokolstvo v Beogradu. V torek dopoldne so prispeli beogradski Sokoli v Zagreb s posebnim vlakom. Veličasten pa tudi nad vse prisrčen, zares bratski je bil sprejem od strani Zagrebčanov. Zagrebško Sokolstvo in nešteta množica občinstva je bilo zbranega na kolodvoru ter je navdušeno pozdravljalo Beogradčane, enako tudi v mestu samemu, kjer so bili beogradski Sokoli povsod prijazno sprejeti.

Zvečer se je vršila v gledališču svečana sokolska akademija, ki je uspela preko pričakovanja. Gledališče je bilo do zadnjega mesta napolnjeno in po ložah je bilo videti najodličnejše zastopnike Zagreba, med njimi tudi češki konzul in starosta JSS br. Gangl. S sviranjem narodnih himen je bila otvorjena akademija, nakar je povzel besedo starosta Sokolskega društva v Beogradu br. Momir Korunović, ki je v vznesenih in bratskih besedah pozdravil Zagreb in njegovo Sokolstvo, povdarjajoč, da prihaja Sokolstvo iz našega Beograda v naš Zagreb. Občinstvo je z viharnim pritrjevanjem soglašalo z besedami brata staroste.

Nato je beogradsko Sokolstvo izvajalo sedem telovadnih točk, in sicer s tako preciznostjo in eleganco, da je očaralo vse navzoče občinstvo. Soglasna sodba vseh je bila, da je beogradsko Sokolstvo na vrhuncu sedanje telovadne zmožnosti in da ne zaostaja niti za Zagrebom niti za Ljubljano. Zlasti ugodno je vplivala raznovrstnost različnih vaj, ki so jih izvajali posamezni odddelki. Moška deca je izvajala vaje na pesem Adam je imel sedem sinov, ženski naraščaj pa vaje s trakovi. Posebno lepe so bile vaje z žogami, izvajane po moškem naraščaju pa tudi ženska deca ni zaostajala s svojimi punčkami. Člani so nastopili s težkimi vajami izvajanimi na stalkah. Ta točka je bila ena najboljših vsega sporeda obenem pa tudi brezhibno izvajana. Članice so izvajale v devetici vaje s snežnimi kepami tudi brezhibno. Kot zadnjo točko pred odmorom so pokazali člani proste vaje od br. Vojinovića «Seljački radovi», ki so določene za letošnji pokrajinski zlet v Sarajevu. Vaje, ki predstavljajo razna kmetiška opravila, so bile predelane izvrstno in občinstvo je burno odobravalo ta nastop, ki mu je bil tako po vsebini kakor tudi po izvedbi jako všeč, vaje so res učinkovite in ne pretežke.

Med odmorom se je zbralo na odru del zagrebškega in beogradskega Sokolstva. V imenu Zagrebčanov je pozdravil goste br. Bogunović, Sokolsko društvo Beograd pa je poklonilo Sokolskemu društvu I. v Zagrebu krasen trak za prapor. Vihar navdušenja je napolnil v tem trenutku gledališče.

Po odmoru so izvajali člani, članice ter moški in ženski naraščaj iz Beograda še šest telovadnih točk, od katerih zaslužijo posebno priznanje vaje enajstorice moškega naraščaja in vaje s siti, ki so jih izvajale članice.

Po krasno uspeli akademiji, ki je zadovoljila vse gledalce, se je zbralo vse Sokolstvo v Sokolani v Bogovićevi ulici komersu, ki ga je otvoril starosta sokolskega društva I. v Zagrebu brat dr. Lazar Car. Za njim je br. Heumer pozdravil v toplih besedah vse goste in domače občinstvo. Zahvalil se mu je v imenu JSS br. Gangl, ki je v svojem govoru poudarjal pomen edinstva jugoslovenskega naroda, ki ga zlasti Sokolstvo goji in širi med narodom. Njegove besede so izzvale vihar odobravanja. Br. Pero Lazarević iz Beograda je izročil Sokolskemu društvu I. v Zagrebu krasen bronast kip, ki predstavlja jugoslovenskega vojaka v polni vojni opremi ter originalno sliko Topole.

V bratski slogi in pri najlepšem razpoloženju je potekel večer v veseli in prijetni družbi Beogradčanov in Zagrebčanov, ki so vsi toplo občutili, da tudi Zagreb še čuti za državno in jugoslovenško edinstvo.

Sokolske godbe na Češkem. Predsedstvo ČOS je odločilo, da je prepovedano vsem sokolskim godbenim in trobentaškim zborom (afnfaram) sodelovati za plačo pri katerihkoli podjetjih in zabavah. Naziv «sokolska godba» je v obče prepovedan. Sokolski glasbeni zbori lahko sodelujejo samo pri lastnih društvenih prireditvah in lahko brezplačno pomagajo sosednim sokolskim ali prijateljskim društvom. — Tako je na Češkem, če bi bila ta praksa tudi za naše razmere primerna, je vprašanje.

Italijanski gimnasti se pridno pripravljajo na svoj izlet, ki se vrši letos v Florenci. Po vseh večjih krajih v provinci so se izvršili tehnični tečaji, kjer so se predelale vaje za zlet in kjer se je dejal pouk za razne priprave, ki so potrebne za uspešen potek zleta. Obisk v tečajih je bil velik, iz česar sklepajo, da bo tudi zlet dobro obiskan. ČOS pošlje na zlet v Florenco svojega poročevalca, sicer se pa zleta vsled zaposlenosti doma ne bo udeležila.

Sport

Dunajski „Slovan" v Ljubljani

Ilariji se je posrečilo, da je dobila za dvakratno gostovanje v Ljubljani dunajski S. K. Slovan. Slovan je lani po lepih uspehih, zlasti proti svojemu najmočnejšemu rivalu drugega razreda S. K. Germania prešel v I. razred ter tudi letos v prvenstveni konkurenci dosegel več krasnih zmag, da je delj časa bil na čelu prvenstvene tabele pred Rapidom, Amateurji, Vienno in Sportklubom. Slovan bo tudi vsekakor najmočnejši inozemski klub, ki je v zadnjih letih nastopil pri nas. Prejšnji teden je bil na turneji po Poljskem proti najmočnejšim tamošnjim klubom ter dosegel lepe izide, o katerih smo že poročali. Lani je nastopil tudi v naši državi, in sicer v Zagrebu proti Gradjanskemu, ki ga je dvakrat premagal.

V moštvu Slovana, ki nastopi v svoji prvi postavi, se nahajajo igralci, ki so znani vsemu sportnemu svetu. Naj omenimo desno krilo Ekla, ki je nastopil enajstkrat v reprezentativnih tekmah Avstrije in Dunaja, srednjega krilca Baar, ki je igral osemkrat v reprezentanci Avstrije in Prage, ter desno in levo zvezo Hanela in Bullo. Bulla je, preden je pristopil k Slovanu, igral pri praški Sparti. Od branilcev Slovana je zlasti znan Pojar I, ki je fizično najmočnejši branilec dunajskih moštev.

Jasno je, da bo imela Ilirija proti temu moštvu težko stališče. Vendar pa smemo z ozirom na zadnjo tekmo z dunajsko Ostmarko, pri kateri se je Ilirija v polju pokazala kot enako vreden nasprotnik, ki je doživel tako hud poraz le vsled svoje neodločnosti pred golom, upravičeno upati, da bo dosegla časten izid. Že pri prvenstveni tekmi s Hermesom so Ilirijani popravili svojo glavno napako. Menimo, da tudi proti tako močnemu nasprotniku kot je dunajski Slovan, ne bo zopet zagrešila ono, kar ne prinese golov. Tekma bo vsekakor ena najbolj zanimivih, pri kateri bodo prišli na svoj račun tudi najbolj razvajeni sportniki.

Sobotna tekma se prične ob 17'45, v nedeljo pa ob 15'30. Predprodajo vstopnic je prevzela tvrdka J. Gorec. Znižane vstopnice za dijake, vojake in redno članstvo se dobijo le v predprodaji.

Prvenstvena tekma Ilirija : Jadran v Ljubljani, se vrši danes ob 17'30 na igrišču Primorja; prvenstvena tekma rezervnih moštev se vrši kot predigra ob 16. uri. SK Jadran razpolaga trenotno s solidnim moštvom, ki je zmožno nuditi Iliriji najtrši odpor ter doseči dober rezultat. Dosedanje stanje prv. tabele I. razreda v Ljubljani: Ilirija 6 točk, Hermes in Jadran po 1 točko; v včerajšnji notici smo pomotoma navedli, da ima Hermes 2 in Jadran 0 točk.

SK Primorje v Ljubljani. Danes ob 18.30 sestanek vseh nogometnih moštev v garderobi na igrišču. Nogometni trening vsak torek, sredo, četrtek in petek.

S. K. Ilirija, Ljubljana. Pozivljamo redno in podporno članstvo, da se zanesljivo udeleži današnjega sestanka ob 20. v Prešernovi sobi pri Novem svetu. Zadeva je izredne važnosti! — Tajnik.

Klub kolesarjev in motociklistov «Ilirija» v Ljubljani priredi danes, 1. maja popoldne klubski izlet na Grosuplje. — Zbirališče ob 1. popoldne na vrtu pri Novem svetu, Gosposvetska cesta. Udeležba za vse člane obvezna. — Odbor.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozović. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

HARLEY-DAVIDSON MOTOR CYCLES

Sijajna zmaga v najtežavnejši dirki sveta

Targa Florio 1924

na 324 km — 4500 ovinkov.

Zmagovalec V Maggiore (Harley Davidson). Pobije lanski rekord za 1 uro 5 sek. II. De Simone (Harley-Davidson). Naj težja dirka sveta, vožena l. 1924 petič, ima 4 krat Harley-Davidsona kot zmagovalca in sicer v letih 1920, 1921, 1923, 1924.

Harley-Davidson Motor Co.

Glavno zastopstvo:

O. Žužek, Ljubljana

Sodna ul. 11. Tel. int. 461.

Penzija in letovišče „Grintovec"

v gradu Predvor ni Kranju v Sloveniji. Krasna solnčna lega na vznožju velikanov Alp Grintovca in Storžiča. — Ozračje po zdravniških dokazano lekovito. Velike šume, izvrstna prilika za hribolaze in turiste in rekonvalescente. Stalne gledališke predstave novo osnovanega gledališkega društva. — Kmalu kopeli, velik park, penzija. — Zračne velike sobe. Oskrba prvovrstna, hrana obilna pri zelo nizkih cenah. — Telefon in pošta v pendlji. Vse leto otvorjeno. Priglasitve na vodstvo penzije 438/a

PALMA

kavčuk pete in kavčuk podplate

nosijo otroci in odrasli, ker so isti trpežni, poceni in jih je prijetno nositi. 722/a

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja 127

premog

iz

slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete

NASLOV: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG, D. D., V LJUBLJANI

Miklošičeva cesta štev. 15/II.

Vsaka beseda 50 par

Mali oglasi

Za „Dopisovanje" in „Ženitve" vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje" in „Ženitve" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujejo se le mali oglasi, ki so plačani v naprej. Plača se lahko tudi v znamkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanju priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (3 Din).

Prireditve

Jurjevanje na lj. gradu

V nedeljo dne četrt'ga maja
vsi na grad po srečo raja!
Na konj' bo prišel sv. Jur'
pomladne nam odpirat durj.
Pripelji žena ti možička,
ki rad bi spil en liter cvička!
Da mu še bolj korajža zrase,
naj kupi si še pol klobase!
Potem dobi lahko še pivo,
če ga hudi denar razriva.
Vesela bosta nad sporedom,
ki se bo slišal zaporedom.
Za Metoda svet'ga in Cirila
se slavnost bo le-ta vršila.
Priredo jo rodoljubi iz Šent Petra,
ki ne boje se vsak'ga vetra.
Zato v nedeljo vsak na grad,
kdor ima svet'ga Jurja rad!

Obrt

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibšer, Ljubljana, Vavazorjev trg. Državni nastavljenci imajo popust. 951

Obleke po meri

izdeluje najsolidneje in najceneje modna krojačnica Jakob Smerojc, Poljanska c. št. 12. 9158

Modistka

Z. Gorjanc & Co., Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 27, poleg hotela „Tratnik" sprejema vsakovrstna popravila slamnikov in svilenih klobukov. Postrežba točna. 729

Amater-fotografi, pozor!

Za izvršitev vseh del se priporoča fotograf Hugon Hibšer, Ljubljana, Valvazorjev trg. 950

Mesarijo

za prometnem kraju, se vzame v najem; grem tudi za družabnika v večje podjetje. Dopise se prosi pod „Samski mesar" na podružnico „Jutra" v Mariboru. 8960

Pri nakupu pohištva

nikakor ne zamudite ogledati si mojo zalogo vsakovrstnih oprav za spalne in jedilne sobe od najpriprostejše do najfinejše vrste, kakor tudi pisalne mize, kuhinjske oprave, predsobe in žimnice (modroce). — Priporočam se za cenjena, vsa v to stroko spadajoča naročila. — Samo solidni domači izdelki. Cene konkurenčne. Josip Andlovic, zaloga pohištva, Komenskega ulica 28 (zraven gostilne Brezovšek.) 9109

Pouk

Instrukcije

daje akademik srednješolcem. Cenjene dopise je poslati na upravo „Jutra" pod šifro „Akademik". 9123

Službe (dobe)

Dekle za vse

z znanjem nemščine, se išče. — Ponudbe na naslov: Podpukovnik Gjorgjević, Zemun, Kralja Petra ulica 33. 8853

Stavbenika

s prakso ali pa absolventa srednje tehniške šole stavb. stroke, sprejme v stalno nameščenje podjetje v Ljubljani. Reflektira se na mlajše moči. Ponudbe s pogoji na upravo „Jutra" pod značko „Stavbenik 2000". 9001

Vajenec

se sprejme za medičarsko in slaščičarsko obrt. Naslov pri upravi „Jutra". 9139

Pekovski pomočnik

vesten, pošten in samostojen, se išče. Plača po dogovoru. — Predstaviti se je osebno. — K. Čadež, Kranj. 9132

Strokovnjak

v izdelovanju umetnega kamenja in pokladalec teraca, se sprejmeta za stalno. — Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo stanu, starosti in dosedanje službe ter zahteve plače je poslati pod šifro „Umetni kamen" na upravo „Jutra". 9042

Fotografski pomočnik

za vse, mlajša moč, dober retušer, se sprejme pri fotografu Hibšer v Ljubljani. 9082

Frizerka

vešča manikiranja in onduliranja, se sprejme v dobro hišo. M. Kešič, frizerka, Veliki Bečkerek. 7211

Sprejme se deklica

nad 15 let stara k enemu otroku na deželo, proti dobri plači ali na popolni oskrbi. Nastopi lahko takoj. — Vsled natančnega dogovora je pustiti natančni naslov v upravi „Jutra" pod šifro „Veselje do otrok" do 2. maja t. l. 8858

Pekovskega pomočnika

perfektnega v izdelovanju luksuznega peciva, se išče za takojšnji nastop. Prednost imajo oni, ki so bili že nameščeni v luksuznih pekarnah. Pismene ponudbe na naslov: H. Wiesler sinovi, Zagreb, Petrinjska ulica 73 8767

Prodajalka

izvežbana v papirni stroki, se sprejme takoj. — Ponudbe pod „Papir in galanterija" na upravo „Jutra". 8825

Brivskega pomočnika

sprejme v stalno službo Koštamaj, brivec v Celju. 8855

Iščem služkinjo

s 1. majem, za vsa domača dela. — Naslov pove uprava „Jutra". 8863

Oženjenega hlapca

ki bi žena prevzela prašičerejo, on pa delal in samostojno vodil kmetijstvo in gojil živino, se takoj sprejme. Plača po dogovoru. Naslov pove uprava „Jutra". 9103

Izurjenega polirja

z večletno prakso za visoke stavbe sprejmemo takoj. Ponudbe do 3. t. m. na upravo „Jutra" pod šifro „Polir". 9155

Knjigovodja

se sprejme v večjem industrijskem podjetju v Mariboru. Samo popolnoma vešče moči naj se javijo z navedbo zahtevkov pod „Knjigovodja" na upravo „Jutra". Maribor. 9156

Službe (iščejo)

Inženjer agronomije

s 4letno vodilno veletrgovsko, 2letno inozemsko strokovno prakso, znanjem šest jezikov, s kapitalom 100.000 do 150.000 Din, énergičen, želi primernega mesta. — Ponudbe pod „29letcu podjetcu" na podružnico „Jutra" v Mariboru. 8954

Ključavničar. pomočnik

in vodovodni instalater, išče mesta takoj v mestu ali na deželi. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Marljiv" 9022

Mehanik

z dobrimi izpričevali, vešč popravljanja in montiranja strojev, betoniranja in vseh betonskih del, dober risar, išče službe ali dela. Cenj. ponudbe pod „Zanesljiv mehanik" na upravo „Jutra". 9020

Gospodična

s primerno šolsko izobrazbo, želi mesta blagajničarke ali prodajalke v trafiki, event. v trgovini. — Naslov pove uprava „Jutra". 9015

Boljše dekle

želi službe kot natakarica (začetnica) v boljši gostilni. Naslov pove uprava „Jutra" 8998

Absolvent

dvorazredne trgovske šole, z nekaj prakse, zmožen strojepisja, slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika, želi primerne službe v kakem trgovskem ali industrijskem podjetju. Gre tudi na deželo. Cenjene ponudbe na upr. „Jutra" pod šifro „Takoj ali pozneje". 9078

Šofer

zanesljiv in vešč vsakega popravila pri stroju, išče službe za takojšnji nastop. — Naslov pove uprava „Jutra". 8782

Mehanikarski pomočnik

pridnih rok in pošten, 18 let star, išče službe. — Šamperl, Nova vas št. 79, Ptuj. 9081

Plačilna natakarica

dobro izurjena, spretna računarica, z večletno prakso, išče mesta stalno ali za sezono. Cenjene ponudbe pod šifro „Plačilna" na upravo „Jutra". 9105

Skladiščnik

vesten in pošten, zmožen vseh pisarniških poslov, ki bi položil lahko tudi kavcijo, želi nameščenje v Ljubljani. Dopisi se prosijo pod šifro „Skladiščnik" na Aloma Company, Ljubljana. 8905

Inkasant

s kavcijo, zmožen tudi pisarniških poslov, želi premeščenja. Ima dobre reference. Dopisi se prosijo pod „Inkasant" na Aloma Company, Ljubljana. 8902

Prodajalka

izučena mešane stroke, želi premeniti službo. Gre tudi v samo specerijsko trgovino, najraje na deželo. — Naslov pove uprava „Jutra" pod „Prodajalka". 9078

Natakarica

vešča slov., nemščine in hrvaščine, pridna in poštena, želi premeniti mesto. Naslov pove uprava „Jutra" pod „Natakarica". 9080

Strojni ključavničar

z večletno prakso, vešč vseh popravil pri parnih in drugih strojih, izprašan strojevodja na ozkotirnih lokomotivah, vešč avtogeničnega varjenja in rezanja, z dobrimi spričevali tudi o službovanju v inozemstvu, išče primerne službe, če mogoče blizu Ljubljane. — Gre tudi kot strojnik — Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Strojnik". 9094

Kovaški pomočnik

išče službe kjerkoli v Sloveniji. — Naslov pove uprava „Jutra". 8991

Knjigovodja

perfekten bilancist, želi premeniti mesto. Eventuelno za dopoldan ali popoldan. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Vesten". 8755

15. letna deklica

bi rada vstopila h kaki šivilji, da bi se učila in druga dela opravljala. Prosi za hrano in stanovanje, gre tudi na deželo. Naslov pove uprava „Jutra". 9127

Prodam

Pohištvo:

dve postelji z žimnicami, mize, stoli, omara ter drugo pohištvo, se proda v Gosposki ulici 9/II. 9056

Tovorni avto

tritonski, z dobro gumo, prodam po zelo nizki ceni. Pojasnila daje Leopold Trobevšek, trgovina, Blanca pri Sevnici. 9059

Dirkalno kolo

skoraj novo, se zaradi odhoda k vojakom, zelo ugodno proda. Naslov pove upr. „Jutra". 9062

Motocikel

„Peugot", 5 HP, 3 brzine, moderen in v izbornem stanju, se proda. Naslov pove uprava „Jutra". 9039

4 stroji

za kemično čiščenje obleke se takoj po ugodni ceni prodajo. Naslov: Šprager, Maribor, Kopitarjeva ulica 12. 8968

Naprodaj so knjige:

Levstik „Zbrani spisi", kompl.; Jurčič „Zbrani spisi", prva izdaja kompl.; Stritar „Zbrani sp.", kompl.; Kersnik „Zbrani spisi", kompl.; krasen „Ljubljanski Zvon", kompl. v originalnih platnicah in kompl. „Dunaj. Zvon" z vsemi prilogami. — Poizve se v Matični knjigarni. 9017

Ia trapistovski sir

po 30 Din *kg* franko pošta ali železniška postaja, nudi Bor. Šbil, Kočevje. 7975

Lep briljantni prstan

moški in zlata ura, se ceno proda. Kje, pove upr. „Jutra" 9054

Starinske omare

prodam. Naslov pove uprava „Jutra". 8955

Staro, lito železo

v vagonskih množinah, dobavljam kupcu, ki plača najvišje. — Ponudbe: Novo mesto, poštni predal št. 5. 9072

Razno pohištvo

se bo prodajalo na Valvazorjevem trgu št. 3 dne 2. maja 1924. ob 14. uri. 9059

Sode (200—700 l)

od žganja in vina, proda radi selitve *F. Cvek* v Kamniku. 8886

Najugodnejša preskrba

s kurivom. Drva iz trdega lesa (odrezki od žage in parket) in žaganje oddaja po znatno *znižani ceni*, dokler traja zaloga, Ivan Šiška, tovarna parket in parna žaga v Ljubljani, Metelkova ulica št. 4. 8317

„Jutrovi" oglasi v Mariboru

Inserente v Mariboru in okolici opozarjamo, da sprejema podružnica «Jutra» v Mariboru, Barvarska ulica 1 (tel. 22) vse oglase po izvirnih cenah. Posreduje tudi brezplačno ponudbe, ki se lahko naslavljajo na podružnico. «Jutro» je v Mariborski oblasti nazbolj razširjen dnevnik, uspeh oglasov je siguren. Prepričajte se!

Moško kolo

se proda. Naslov pove upr. „Jutra". 9131

Fotografični aparat

13 × 18, z vsemi potrebščinami, prodam. Naslov pove uprava „Jutra". 9137

Moško kolo

znamke „Styria", se proda. Naslov pove uprava „Jutra" 9150

Elegantna kočija

popolnoma prenovljena, črna, se proda po ugodni ceni. — Naslov pove uprava „Jutra" 9001

Omara za led

in kotel za acetilinsko razsvetljavo, vse v dobrem stanju, proda po ugodni ceni A. Franc, posestnik v Metliki. 8995

Dva otroška vozička

(1 velik in 1 majhen) dobro ohranjena, se ceno prodasta. Ogleda se jih lahko pri upravitelju graščine na Kodeljevem. 9114

300 kg vodotop. stekla

(Wasserglas) prodam po ugodni ceni. — Josip Molek, Metlika, trgovina z jajci. 9096

Avto - omnibus

30 HP Dion Bouton v popolnoma dobrem stanju z 10 sedeži se poceni proda. Ponudbe pod Hermina Kvas, posestnica v Vojniku, Celju. 8936

Opalograf

popolnoma nov, samo parkrat rabljen, se proda po znižani ceni. „Zora", družba z o. z. v Ljubljani, Kralja Petra trg 2, pritličje. 8829

Motorno kolo

skoraj novo, 1 in pol HP, se po zelo ugodni ceni proda H. Demšar, Celovška c. 90. 8780

Prodam:

Fuchs Sittengeschichte, šest knjig — Hütte des Ingineurs — Taschenbuch, 3 knjige — Otto Lueger Lexikon der gesammten Technik, 7 knjig — Poizve se v Škofji ulici št. 15, pritličje. 8721

Avto-Wanderer

v dobrem stanju z 2 sedeži (eden za drugim), 8/12 PS, se proda. Vprašanja na upr. „Jutra" pod „V. J." 8586

Sedlo

in uzdo, fino, malo rabljeno, prodam. Naslov pove uprava „Jutra". 8986

Pozor, trgovci!

Najboljše brusne kamne za kose, po jako nizki ceni, razpošilja v vsaki količini M. Oplotnik, trgovec, Strmec pri Rogatcu. 8851

Parni kotel

20 m², stoječ, proda Rozman na Ježici. 8869

Otroški voziček

se proda. Naslov pove upr. „Jutra". 8927

Motorno kolo

znamke „Motosokosch" 3 in pol PS, z dvema prestavama, kakor novo in motorno kolo znamke „Nekarsulm", izdelek 1923, 4 PS, se po ugodni ceni prodasta. — Josip Senica, Domžale. 9099

Otroški voziček

skoraj nov, popolnoma ponikljan, zelene barve, prodam. Istotam se proda tudi moška obleka. — Ogleda se lahko vsak dopoldan v Hrenovi ulici 7/I. 9107

3 obleke za deklice

od 5—10 let, še malo rabljene, bele etaminaste, pripravne za birmo, se prodajo za nizko ceno. Naslov v upravi „Jutra". 9158

Različno pohištvo

od 5 sob in druge različne stvari prodam. Wolfova ulica 3 I. nadstr. 9126

Naznanilo

Plemenite kose so došle. Kdor želi iste, naj mi takoj sporoči množino in velikost. Plemenite kose, za katero vsako se jamči, razpošiljam v komisijo do konca julija. Polovica kos se plača v 30 dneh po prejemu, druga polovica ob končani seziji, ev. se neprodane in nerabne kose sprejmejo nazaj. Vsak trgovec lahko svoji stranki jamči za dobro kakovost te kose. — Obenem priporočam nakup raznih brusnih kamnov, klepal, kosirjev itd., vse po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah. *Mihael Omahen, Višnja gora.* 9145

Kupim

Polnojarmenik

(Gatter) 65 *cm*, kupim. — Cenj. ponudbe pod „Gatter" na upravo „Jutra". 9048

Steklena stena

se kupi, širjava 5 m, visokost cca. 2 m, v hrastovem ali mehko pleskanem lesu z enimi ali dvemi vratmi (za predelitev pisarne). Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Steklena stena". 9142

Javorjevih hlodov

belih, I. in II. vrste, od 30 *cm* in 2 *m* naprej za dobavo meseca maja 1924 kupim vsako množino. Ponudbe samo franko vagon z navedbo množine in cene na „Staniva", Celje. 8945

Mizarji, pozor!

Kupimo stiskalnice (Furnierpresse) ali dobro ohranjene kozle (Furnierbok) z železnimi vijaki. Erman & Arbar, mizarstvo Št. Vid nad Ljubljano 4. 8918

Avto

v najboljšem stanju, štirisedežen, samo prvovrstne znamke, primerno opremljen, se kupi. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Avto 455". 8583

Nepremičnine

Vinogradsko posestvo

ob okrajni cesti pri Mariboru, krasna solnčna lega, velik sadonosnik, travniki, njive, 3 hiše, velik inventar, se proda. Ponudbe pod šifro „Rodovitno posestvo" na podružnico „Jutra" v Mariboru. 8672

Majhno posestvo

prav lepo in dobičkanosno, v prijaznem svetovno znanem kopališču Rimske toplice, se radi družinskih razmer zelo ugodno proda. — Kupcu takoj vse na razpolago. Potrebni kapital Din 100.000, ostalo po dogovoru. Samo resnim kupcem daje podrobna pojasnila lastnik P. Šterk, modna trgovina v Ljubljani, Stari trg št. 18. 9036

Vila v Logatcu

vas Cerovica št. 8, par minut od kolodvora, se proda. — Več se poizve istotam. 9118

Stavbne parcele

pod Rožnikom, prvovrstna (kanalizacija, vodovod, elektrika), poleg dveh cest. — Rudolf Lasnik, Maribor. 9075

Lepo zemljišče

se proda za celjskim kolodvorom tik Voglajne, obsegajoče približno dva orala, ograjeno, travnik, njiva, lep vrt, sadno drevje, shramba za krmo, svinjaki in majhno stanovanje. — Pripravno za vrtnarja ali večje podjetje. Pojasnila daje: Ivan Videnšek, Narodni dom v Celju. 8593

Majhna hiša v Ljubljani

s prostim stanovanjem, se kupi. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Dom". 9091

Hiša z vrtom v Zg. Šiški

se proda po zelo ugodni ceni. Naslov pove uprava „Jutra" 9093

Stanovanja

Gospodična

skoro ves dan odsotna, išče zračno, čedno opremljeno sobo s separatnim vhodom, če je mogoče z dobro domačo hrano v mestu ali na periferiji. Plačam dobro. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Udobnost". 9066

Na stanovanje

event. samo na hrano, se sprejme takoj gospod. — Naslov pove uprava „Jutra" 9157

Na stanov. in hrano

sprejmem eno ali dve gospodični. Naslov pove uprava „Jutra". 9128

Opremljeno sobo

s hrano, posebnim vhodom, električno razsvetljavo, išče miren, soliden uradnik v bližini Tabora. — Cenjene ponudbe z navedbo zahtev na upravo „Jutra" pod „Miren uradnik". 8956

Mesečno sobo

lepo opremljeno, se odda solidnemu gospodu. Naslov v upravi „Jutra". 8985

Zamenja se stanovanje

v Vodmatu, koncem tramvajske proge, obstoječe iz 1 velike sobe, kuhinje in pritiklin, za večje v mestu, proti dobri nagradi. Ponudbe pod „Dobra nagrada" na upravo „Jutra". 8889

Stanovanje

solnčno in suho, na periferiji, 2 sobi s pritiklinami in gredo za zelenjavo, se zamenja za stanovanje v sredini mesta od 2—4 sob. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Ugodno". 9110

Kot sostanovalec

se sprejme soliden gospod. Naslov pove uprava „Jutra" 9060

Stanovanje

sestoječe iz 3 sob, kuhinje in pritiklin, iščem za takoj. Na višino najemnine se ne oziram. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Stanovanje s 1. majem". 9151

Opremljeno sobo

s hrano, električno razsvetljavo, v sredini mesta, se odda solidnemu gospodu. — Naslov v upravi „Jutra". 9147

Lokali

Lepa, velika klet

v sredini mesta, pripravna za vinsko trgovino ali gostilno, se odda v najem. — Ponudbe je poslati na poštni predal št. 3, Ljubljana. 9148

Lepo skladišče

v sredini mesta, se takoj odda. Poizve se v Ljubljani, Stari trg 11a/II. 9116

Trgovina

na zelo prometnem kraju dežele, z mešanim blagom in deželnimi pridelki, se da v najem. — Interesenti se naj blagovolijo javiti le tisti, ki razpolagajo najmanj s 100.000 Din na upravništvo „Jutra" pod „Zlata bodočnost". 9120

Kruševačka tvornica mila „Merima"

Djurković, Ristić & Komp.

Utemeljena 1839. l. **KRUŠEVAC** Obnovljena 1897. l.

Proizvaja se na dan 5 vagonov mila.

Obvešča p. n. občinstvo, da se udeleži

III. zagrebškega velesajma

od 27. aprila do 5. maja t. l. v poslopju B, skupina X, mesto št. 165. 1765/a

Na sejmu bodo razstavljeni vzorci vseh naših mil zaradi pregleda in prejema naročil.

Dobro idoča trgovina

z deželnimi pridelki, se odda na najprometnejšem kraju z vsemi naslovi odjemalcev na debelo — radi izselitve. Naslov pove uprava „Jutra". 8556

Kapital

Družabnika

za ključavničarsko obrt se išče. Potrebni kapital 6000 Din. Pismene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Obrt". 9129

Začetno podjetje

v prijaznem gorskem kraju, obetajoče dober uspeh, išče 20.000 dinarjev posojila za zgradbo hišice. Ponudbe z višino obresti na upravo „Jutra" pod „Podjetje". 9121

5000 Din posojila

išče drž. uradnik proti poroštvu, 20 odst. obrestmi in vrnitvi v mesečnih obrokih. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Zanesljiv 15". 9124

Delnic Dobrov. banke

se pod ugodnimi pogoji proda večja množina. Ponudbe pod „Prilika" na upravo „Jutra". 9160

Dopisovanje

Privatni uradnik

akademsko izobražen, 28 let star, najboljših lastnosti in nazorov, želi znanja z inteligentno, dobro situirano „blondinko" ali „črnko" od 18—24 let, ki bi mu bila ideal in tolažba. Vdova brez otrok ni izključena. Le resne ponudbe s sliko, katera se vrne, na upravo „Jutra" pod „Moro". Diskrecija zajamčena s častjo. 9028

Gospodje astronomi

ki so zapazili zvezdice v smeri Ježice, naj javijo svoja opazovališča bleščečim se zvezdicam pod šifro „Smejajo se" na upravo „Jutra" 9139

Ženitve

Mesarjeva hči

čez 30 let stara se želi poročiti z mesarjem z nekaj premoženja, za povzdigo trgovine. — Resne ponudbe s sliko, ki se vrne takoj, pod „Srečna bodočnost" na podružnico „Jutra" v Mariboru. 8953

Razno

Gostilna pri Slamiču

na Glincah — prvovrstna vina, gorka in mrzla jedila, vrt in kegljišče. — Cene zmerne! Za obilen obisk se priporoča J. Slamič. 9065

Za pomlad!

Kavarna in gostilna „Pod klančkom", Pot v Rožno dolino, se priporoča. Odprta že ob 5. uri zjutraj. Izletniki v okolici dobe dobro kavo, likerje itd. Postrežba točna in solidna. Vino čez ulico 1 Din ceneje. Sprejemajo se abonenti na hrano. Obedi do pol 3. ure. 8738

Na dobro dom. hrano

se sprejme nekaj gospodov. Rimska cesta 2/I. levo. 9154

Fotograf Hugon Hibšer

se priporoča Amater-fotografom za izvršitev vseh del. — Ljubljana, Valvazorjev trg. 950

Živali

Čistokrvne pse:

dobermana, brta in foksterierja, kupim. — Ponudbe na naslov: J. Uršič, Sv. Jurij ob južni žel. 9074

Glasba

Klavir

kratek, dobro ohranjen, poceni prodam. Naslov pove uprava „Jutra". 9135

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
naj inserira v „Jutru"

Naročajte, čitajte in razširjajte „JUTRO"!

Prvovrstno brivsko in

toaletno milo

kolinsko vodo, parfume, potrebščine za negovanje zob, kože, nohtov ter negovanje las, toaletne potrebščine, brivske potrebščine ter vse potrebščine za maskiranje. Posebnost lasno mrežice, enostavne in dvojne priporoča 2107/a

Parfumerija „STRMOLI"
Ljubljana, Pod Trančo 1
(zraven čevljarskega mosta).

2087/a

Javna dražba.

Podpisani odsek bo razprodajal dne **6. maja t. l. ob 10. uri** približno

500 stoječih smrek

na treh parcelah, od katerih je prva 5, druga 20 in tretja 60 minut oddaljena od postaje Javornik. Reflektanti naj se zglase ob določeni uri pri **Jerneju Jenko, Javornik št. 19.** Kdor želi ogledati les že preje, naj se zglasi istotam.

Gospodarski odsek Javornik.

Po znižanih cenah

prodaja zaradi preselitve

trgovina **Marije Rogljeve**

v Ljubljani, Lingarjeva ulica št. 4.

V zalogi ima razno sukno, cajge, kotenino, zefir, exportni cvilih za žimnice, odeje, belo, rjavo za rjuhe, moško in žensko perilo, kravate in drobnarije. Zimsko blago pod lastno ceno. Nihče naj ne zamudi ugodne prilike!

Samo še nekaj dni. 2128-a

Kostanjeve

brzojavne droge

lanske sečnje kupi 2117/a

Ludvik Ileršič, Ljubljana-Friškovc

Kupimo večje množine smrekovih hlodov (krlov)

za dobavo julij-oktober 1924. Ponudbe za lepo, zdravo in ravno blago, ki mora biti 4 metre dolgo in imeti premera v sredini od 25 cm navzgor z navedbo množine, roka dobave in cene za kubični meter, franko vagon, nakladalna postaja, prosimo na naslov: Mulej & Comp., lesna industrijska in trgovska družba, BLED 2. 2079/a

✝

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je naša ljubljena, dobra teta, gospodična

Marija Lavrič

včeraj ob ½12. uri ponoči v 83. letu starosti vdano v Gospodu zaspala.

Pogreb blage pokojnice bo v četrtek dne 1. maja ob 3. uri popoldne iz državne splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah.

V Ljubljani, dne 30. aprila 1924. 2124/a

Žalujoče rodbine:

Besek, Jakša, Lavrič, Slatnar.

MAURICE LEBLANC: TIGROVI ZOBJE

11

Zdelo se mu je gotovo, da se je teh podjetij proti njemu udeležila tudi Florenca, in vrhu tega je zveza deklice s temi lopovi dokazana tudi z najdbo listka v osmem zvezku Shakespeareja. Dve novi smrti sta nadalje pomnožili število dosedanjih, smrt Ancenisova in smrt šoferjeva. Kako naj se razloži vloga, ki jo ima v tej vrsti smrtnih slučajev roka neznanca? Čudno je bilo nadalje tudi to, da se je običajno življenje v palači na Burbonskem trgu nadaljevalo, kakor da se ni sploh nič zgodilo in da je vse v najlepšem redu. Florenca je prihajala vsako jutro s korespondenco in prebrala glasno don Luisu članke, ki so se tikali njega ali pa Morningtonove zadeve. Nikdar se ni niti z besedico omenil dogodek zadnjih dni in don Luis se je čutil varnega; z dekletom je govoril vedro in brezskrbno kakor takrat, ko jo je videl prvič.

Toda s kakšnim mrzličnim interesom jo je opazoval skrivaj! Kako je sledil vsaki njeni kretnji, vsaki premembi njenega obraza, kako je razmišljal!

Nazadnje je prišel do naslednje domneve: «Najbrže misli dedič Morningtonove dediščine, da sem jaz njegov nasprotnik in da sem jaz kriv smrti drugih njegovih prednikov in morda Morningtona samega. Sedaj se mi skriva in se me skuša iznebiti in pri tem se morda poslužuje Gastona Sauveranda ali tega dekleta ali obojih ali pa... prav za prav sam ne vem, kaj naj kombiniram... Sicer pa, saj so na svetu tudi ljudje, ki ubijajo samo iz radosti nad ubijanjem!...»

Nekega jutra mu deklica pravi:

«Novine trde, da je novi dogodek pripravljen za nocoj!»

«Za nocoj?» vpraša Perenna presenečen. «Kakšen dogodek?»

«Da!» mu odgovarja dekle, «za nocoj.» in mu pokaže članek. Danes imamo petindvajsetega aprila in informacije, ki ste jih vi sami dali policiji, pravijo, da pride v palačo na Boulevardu Suchet vsakih deset dni novo pismo od pokojnega inženjerja. Pravijo tudi, da bo palača zletela v zrak onega večera, ko se prikaže peto in zadnje pismo...»

Je li to pripovedovanje — izzivanje? Morda mu je hotela dati razumeti za vsako ceno in vkljub vsem zaprekam, da bodo pisma, za katera je on izvedel iz misterijoznega zapisa, najdenega v njenih knjigah izginila? Strme jo pogleda, toda ona se ne premeni, niti barve ne menja.

«Zares, nocoj, in nič me ne more zadržati, da bi tudi jaz ne prišel tjakaj!»

Dekle je baš hotelo odgovoriti, toda še enkrat prisili svoje občutke, da umolknejo. Danes je don Luis zelo pazil nase. Obedoval je v neki restavraciji, potem je poklical Mazerouxja in mu naročil, naj strogo pazi na vse prihajajoče in odhajajoče, ki prestopijo prag njegove palače. Popoldne gospodična Levasseurova ni zapustila svojega bivališča. Zvečer ukaže Perenna Mazerouxjevim agentom, naj slede vsakomur, ki pride iz palače.

Ob desetih prispe brigadir v delavnico inženjerja Fauvillea, kjer ga Perenna že pričakuje. Z njim sta podnačelnik Weber in še dva agenta. Mazerouxja pokliče Perenna k oknu in mu natihoma pravi:

«Priznaj mi, da mi ne zaupajo ali da me že celo sumničijo!»

«Ne! Dokler je policijski prefekt Desmalions, se nimate bati ničesar. Samo Weber trdi neprestano in pa še nekaj drugih takšnih, da ste le vi podjetnik v vsej tej stvari.»

«V kakšno svrho?»

«V svrho, da najdete dokazila, ki naj bi obremenjala Ano Marijo Fauvilleovo in da jo spravite v obsodbo. Zato sem jaz sam zahteval, naj bi bila prisotna tudi podnačelnik Weber in dva njemu vdana agenta. Tako bomo vsaj štirje, in sicer trije vaši nasprotniki, ki bomo vsi skupaj morali kot svedoki potrditi vašo dobro vero.»

Perenna je zadovoljen s pojasnilom, vsakdo zavzema svoje mesto in dogovore se, v kakšnem vrstnem redu bodo bedeli, po dva in dva seveda. Prej so še najbolj natančno preiskali vse prostore in zlasti zgornjo izbico, v kateri je navadno spal Hipolitov sin: vsa vrata so bila zaklenjena s ključi in še posebej zavarovana z zapahi. O enajstih so ugasnili veliko električno svetilko v sredi.

Don Luis in Weber sta jedva zaspala in noč je potekla s popolno mirnostjo. Toda ko so ob šestih zjutraj odprli stražniki zaklopnice oken in je dnevna svetloba razsvetlila improvizirano spalnico, evo... je že zopet ležalo na mizi novo pismo. Točno enako kakor prvikrat!

Po prvem presenečenju je podnačelnik vzel to pismo, ukazal, da se ga ne sme nikdo dotakniti ali prebrati, in ga je nato odnesel k policijskemu prefektu. Imelo je, kakor se je pozneje izvedelo iz novin, sledečo vsebino:

«Videl sem! Saj me razumeš, prijatelj moj dragi, je-li? Videl sem ga! Sprehajal se je po nekem potu, v šumi, ovratnik je imel privihan in klobuk potisnjen na oči, pa sem ga vseeno spoznal. On mene ni videl. Bil je že mrak. Toda jaz sem ga spoznal. Spoznal sem tudi srebrni ročaj na palici iz ebenovine. Bil je on, točno on, prekleti! Evo ga torej tukaj, v Parizu, vkljub dani obljubi! Gaston Sauverand je v Parizu! Razumeš-li, koliko je strahote v tem dejstvu? Če je tukaj, potem to znači, da ima namene, da hoče nekaj podvzeti. Ta človek je strašen! To pomeni, da je moja smrt odločena! Kako strašno krivico mi dela ta človek! Ukradel mi je že mojo srečo, sedaj mi streže še po življenju. Bojim se ga!»

SINGER ŠIVALNI STROJI so na vsem svetu poznani kot najboljši

Singer šivalni stroji, Bourne & Co., New York 709/a Prodaja na obroke

Ljubljana, Šelenburgova ul. 3

Centrala za SHS: Zagreb Marulićeva ul. 5

Zastopstva v vseh mestih

Cigarete-specijalitete pušimo iz prihrankov na 10 do 20 % nem popustu, ki ga dobimo od tvrdke A. Šinkovec nasl. K. Soss Ljubljana, Mestni trg 19. Prijatelj, pojdi in stori tudi ti tako! iv

POTNIKE

le prvovrstne moči, dobro vpeljane v živilski stroki (za Jugoslavijo, razdeljeno v tri rajone) išče za takoj tovarna živil. Ponudbe pod „Živila" na upravo „Jutra", Maribor. 2074

Potnika ali zastopnika

za Banat in Bačko išče za takojšnji nastop industrijsko podjetje tekstilne, modne stroke.

Ponudbe z navedbo dosedanjega delovanja, znanja jezikov in zahtevkov na poštni predal 133 Ljubljana. 2116-a

TRANSPORTIRA CARINI VSKLADIŠČA 713a Podružnice: RAKEK JESENICE Informacije brezplačno:

Lastna skladišča spojena z železniškim tirom

Spedicija „JUGOPORT" Sotališče prestolonaslednika Petra 7 SUSAK.

Sodarska zadruga v Tacnju pod Šmarno goro

nudi

vsakovrstne sode

— kletne in transportne — iz slavonske hrastovine po dnevnih cenah. 2110/a

Tovarna cementa Zidani most potrebuje 2084/a

izvežbane pečarje pri etažnih in predornih pečeh za pečenje cementa. Sprejme se tudi nadpečar, ki prevzame odgovornost za vse peči in pečarje, kakor tudi za dobri cementni klinker in za zadostno količino. Nadalje se sprejmejo 3 mlinarji in naimlinar za sirovi in cementni obrat. Prednost imajo tisti, ki sami izvršujejo tjakaj spadajoča popravila. Nastop službe po možnosti 12. maja 1924. Pismene in osebne ponudbe na Ravnateljstvo Tovarne cementa Zidani most.

Cementni zarezni strešnik

oddam po ugodni ceni, radi izpraznitve prostora za stavbo. Velike zaloge ceri vseh dimenzij, plošče za tlak itd. — Tvornica cementnih izdelkov Jos. Cihlař, Vodovodna c. 1 Ljubljana 1996a

Restavracija Iv. Sitar

Toplice na Dolenjskem

Krasne zračne lege. 17 tujskih sob

nudi p. n. gostom oskrbo po poljubni izberi za dnevno ceno 50 Din. Na razpolago lastni gozdi in ribolov. Omnibus Straža-Toplice pri vsakem vlaku. — Točna postrežba. 2058

Obleke

in moderni površniki po zelo nizkih cenah v obiščilni industriji A. KUNC Ljubljana, Gosposka ul. 7

Cenjene dame!

V vašem lastnem interesu je, da si ogledate precizno in čisto dovršene vezenine pri mehaničnem vezanju Matek & Scheln, Ljubljana, Dalmatinova, (poleg hotela Strukelj). Izvršuje po naročilu v okusni sestavi, spalne in jedilne garniture, posteljno perilo in vsa v to stroko spadajoča dela. 2061-a 10 % popusta.

Iščemo samostojno 2123-a

korespondentinjo

za slovensko in nemško korespondenco. Reflektiramo samo na boljšo moč z večletno skušnjo v enakšnem večjem trgovskem podjetju; prednost imajo take reflektantinje, ki so zmožne slovenske in nemške stenografije in ako mogoče večje dopisovanja v srbohrvaškem jeziku. Obširne ponudbe z navedbo začetne plače je nasloviti na tvrdko: Schneider & Verovšek, trgovina z železnino v Ljubljani.

MEDENI MUHOLOVCI

prvovrstni letošnji izdelek 2010/a

Karton Din 66·—

franko ambalaža, franko postaja Maribor. Za večji odjem zahtevajte posebno ponudbo.

Gaspari & Faninger, Maribor.

Naprodaj

so ti-le tehnični predmeti, že rabljeni, a vendar skoro novi:

1 motor na sesalni plin 20 KS;
1 motor na sesalni plin 10 KS s popolnoma novim generatorjem;
1 bencinski motor 14 KS;
1 premična lokomobila 20 KS;
1 premična lokomobila 15 KS;
1 premičen motor na sesalni plin 15 KS, skoro nov, razstavni komad;
1 jarmenik (gater) 600 mm. 2105-a

Vse odda po zelo ugodnih cenah

Ing.-bureau Milan Vuletić v Brnu (češkoslovaška republika), Silnični 5.

Zadruga za izvoz lajec, r. z. z o. z., Št. Jurij ob juž. žel.

VABILO

na II. redni občni zbor

ki se vrši v četrtek dne 8. maja t. l. ob 9. uri dopoldne v prostorih g. Klajnška v Št. Juriju ob juž. žel.

DNEVNI RED:

1.) Pozdrav načelnika.
2.) Prečitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora.
3.) Poročilo načelstva in nadzorstva o poslovanju v preteklem letu.
4.) Predlaganje računskega zaključka za leto 1923.
5.) Predlog za spremembo pravil.
6.) Volitev nadzorstva. 2106/a
7.) Slučajnosti.

Po § 31. pravil sklepa občni zbor veljavno, če je zastopan najmanj deseti del zadružničarjev, v slučaju nesklepčnosti se vrši čez pol ure na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih ali zastopanih zadružničarjev.

Zahvala.

Za vse nam izraženo srčno sočutje ob priliki težke izgube našega očeta, gospoda

Ivana Dvornika

kakor tudi za časteče spremstvo dragega ranjkega k večnemu počitku izrekamo vsem udeležnikom naša srčno hvalo.

Osobito pa se zahvaljujemo gasilnim društvom iz Družmirja, Šostanja in Velenja, gg. pevcem za krasni žalostinki kakor tudi vsem prijateljem in znancem.

Iskrena hvala!

Družmirje, Mežica, Ljubljana, dne 27. aprila 1924.

2125/a Žalujoči ostali.

2068a

Naznanilo.

Zaradi opustitve najemnine Celjske opekarne prodajam po zelo nizki ceni prvovrstni žlebnjak (Falzziegel) lastnega izdelka.

Zaloga samo na Ljubljanski cesti (zaloga lesa Paymann). Pisarna na Krekovem trgu št. 8, nasproti kolodvora.

Rudolf Schmidt stavbenik Celje, Krekov trg 8

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopju).

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Brzojavke: Kredit Ljubljana - Telefon 40, 457 in 548

411/a